

T.C.

NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYOLOJİ ANABİLİM DALI

**DIRİLİŞ DÜŞÜNCESİNDE MİLLET KAVRAMINA SOSYOLOJİK
AÇIDAN BİR BAKIŞ**

Yüksek Lisans Tezi

Mehmet BAŞ

Danışman

Dr. Öğrt. Üyesi Hulusi YILMAZ

NEVŞEHİR
Haziran- 2019

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Tezi Hazırlayan

Adı SOYADI

Mehmet BAŞ

“Diriliş Düşüncesinde Millet Kavramına Sosyolojik Açıdan Bir Bakış” adlı Yüksek Lisans / Doktora tezi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzu’na uygun olarak hazırlanmıştır.

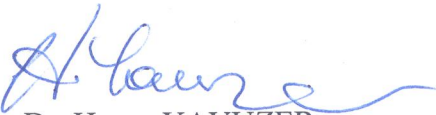
Tezi Hazırlayan
Adı SOYADI

Mehmet BAŞ

Danışman
Unvanı Adı SOYADI

Dr. Öğr. Üyesi Hulusi YILMAZ

Doç. Dr. Hasan YAVUZER

Sosyoloji Ana Bilim Dalı Başkanı

Ek4a.Kabul ve Onay Sayfası (Yüksek Lisans Tezleri için)

Dr. Öğr. Üyesi Hulusi YILMAZ danışmanlığında Mehmet BAŞ tarafından hazırlanan “Diriliş Düşüncesinde Millet Kavramına Sosyolojik Açıdan Bir Bakış” adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

11 /06 / 2019

JÜRİ

Danışman	Dr. Öğr. Üyesi Hulusi YILMAZ
Başkan	Doç. Dr. Hasan YAVUZER
Üye	Doç.Dr. A.Burak KAHRAMAN

İMZA

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 21... /06 / 2019 tarih ve 2019-23.492 sayılı Kararı ile onaylanmıştır.

21 /06 / 2019

Doç. Dr. Vedat AKTEPE
Enstitü Müdürü

“DİRİLİŞ DÜŞÜNCESİNDE MİLLET KAVRAMINA SOSYOLOJİK AÇIDAN BİR BAKIŞ”

Mehmet BAŞ

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji
Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans, Haziran 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Hulusi YILMAZ

ÖZET

İnsanın doğup büyüdüğü toplum onun kaderini yoğurur. Şehirler insanlara, insanlar şehirlere benzer. Her toplumun kendine ait çizgileri vardır. Şehirler medeniyetin kurulduğu ve yaşatıldığı yerlerdir. Sezai Karakoç’un dünya görüşünün şekillenmesinde ve millet anlayışının gelişmesinde yaşadığı şehirlerin rolü büyüktür. Hayatının ilk evresini geçirdiği şehirler O’nun düşüncelerinde önemli bir yere sahiptir. Sezai Karakoç, çoğu düşüncesini doğduğu ve eğitim gördüğü şehirlerin etkisiyle kurgulamıştır. Güneydoğu Anadolu’da üç şehir, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Gaziantep, onun düşünce temellerinin atıldığı yerdir; aynı zamanda medeniyet ufğunun temellerini oluşturur. Doğduğu şehir Diyarbakır, ortaokul yıllarını geçirdiği Kahramanmaraş ve liseyi tamamladığı Gaziantep Karakoç’un hayat kitabının önsözü gibidirler. Sezai Karakoç bu üç ilin tarihten gelen sesine en iyi kulak veren düşünürlerden birisidir.

Bu çalışmada Sezai Karakoç’un düşüncesinde millet kavramının oluşmasında üç şehir temele alınarak ve irdeleme konusu yapılarak, geçmişten geleceğe doğru hayatı ve düşünceleri incelenmiştir. Şehirlerden yola çıkılarak düşüncelere, düşüncelerden yola çıkarak yeniden şehirlere doğru uzanan bir bakış geliştirilmeye çalışılmıştır. Tüm bu veriler ışığında Sezai Karakoç’un eserlerinden yola çıkarak diriliş düşüncesinde millet kavramına yönelik sosyolojik bir bakış ortaya konmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Diriliş, Millet, İslam, Şehir, Sezai Karakoç, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Gaziantep

A SOCIOLOGICAL LOOK AT AT THE TERM OF NATION IN THE THOUGHTS OF RESURRECTION

Mehmet BAŞ

The University of Hacı Bektaş Veli, The department of Sociology at the department of Social Sciences, masters degree. June 2019.

Advisor; Associate Professor Hulusi Yılmaz.

ABSTRACT

The society in which a person was born and raised determines his fate. Cities are like people, people are like cities. Every society has its own fashion. Cities are the places where civilizations have been blossomed and perpetuated. In his evolution of worldview and the development of his understanding of nation, the cities where Karakoc lived had a huge impact. The cities where he spent the initial phases of his life had an important impact on his thiuhts. Sezai Karakoç brought many of his many of his thoughts to life with the impact of the cities where he was born and schooled at Kahramanmaraş and Gaziantep are the cities where the basics of his thoughts were founded: these thoughts also constituted the foundations of his understanding of civilization. Diyarbakır, where he was born, Kahramanmaraş, where he passed his secondary school years, and Gaziantep, where he he finished his high school, are like the gist of his life. Sezai Karakoç is one of the best thinkers who gave an ear to the voices coming from these cities. In this work, his thoughts have been dealt with from past to the future by examining the formation of the idea of nation in his thoughts on the basis of these three cities. A perspective has been tried to develop starting from cities to thoughts and from thoughts back to cities. In the light of these information, a sociological perspective has been tried to put forward about the notion of nation in the thought of Sezai Karakoç.

Keywords: Resurrection, Nation, Islam, City I, Sezai Karakoc, Diyarbakır, Kahramanmaraş and Gaziantep.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK	i
TEZ YAZIM KILAVUZUNA UYGUNLUK	ii
KABUL VE ONAY SAYFASI.....	iii
ÖZET	iii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iiii
Önsöz	8
Problem	9
Çalışmanın Konusu	9
Çalışmanın Amacı	10
Çalışmanın Önemi	10
Çalışmanın Kapsamı	11
Metot	11
Giriş	12
Sezai Karakoç'un Yaşadığı Şehirlerin Genel Özellikleri	15
Sezai Karakoç'u Etkileyen Şahsiyetler Ve Okuduğu Eserler	24
Üç Şehir Ve Karakoç Portresi	26
Sezai Karakoç Ve Diriliş İdeali	27
Diriliş Düşüncesine Dair Temel Kavramlar	30
Diriliş Düşüncesinin Gündemi	48
Sezai Karakoç Ve İslam Coğrafyasının Parçalanmazlığı	49
Diriliş Düşüncesi Perspektifinden Millet Kavramına Sosyolojik Bir Bakış	51
SONUÇ.....	64
KAYNAKÇA.....	65
ÖZGEÇMİŞ.....	66

ÖNSÖZ

Küreselleşen ve gün geçtikçe farklı renklerini kaybeden dünyamızda en çok tartışılan konulardan bir tanesi de millet mefhumudur. Konuyla ilgili çok değişik tezler ve farklı bakış açıları vardır. Bizde, Diriliş düşüncesinde millet kavramını sosyolojik açıdan değerlendirmeye çalıştığımız bu çalışmamızda şair ve mütefekkir Sezai Karakoç'un doğup büyüdüğü yerlerin düşüncesinin şekillenmesindeki önemine dair çıkarımlarda bulunduk. Millet kavramını oluşturan bakış açısına değindik. Sezai Karakoç'un diriliş kavramı etrafında geliştirdiği düşüncesinin temel unsurlarını ele aldık. Bu noktada sanat ve edebiyatın düşünce ile kesiştiği Diriliş düşüncesinde milleti oluşturan ana meselelere değindik.

Diriliş düşüncesinde insanın doğup büyüdüğü ve yaşadığı çevreden kopmadan aynı zamanda bütün farklılıkları tek bir potada eritebileceğini görmek mümkündür. Ortadoğu'da yaşanan ve gün geçtikçe etkisini arttıran etnik ve mezhepçi ayrışmalara karşı bir çözüm önerisi olarak bu düşünce ortaya sürülebilir. Nihayetinde her insan insanlık halısında bir renk bir ilmek bir desendir.

PROBLEM

Türk şiir ve düşünce dünyasının kendine özgü bir sesi ve orijinalitesini hiç bozmayan bir ismi olan Sezai Karakoç, çağın ve insanlığın sorunları üzerine düşünen ve bu düşüncesini diriliş teorisiyle ortaya koyan büyük bir mütefekkindir. Toplumumuzun yaşadığı temel problemlere tarihimizden ve kültürümüzden süzülen bir bakış açısıyla bakan Sezai Karakoç düşüncesini şekillendirirken diriliş düşüncesine anahtar olabilecek bir kavram olan millet kavramını dayanak noktası yapmıştır. Bu çalışmanın temel çıkış noktası Sezai Karakoç'un eserlerinde Millet ve millet kavramının ele alınışı ortaya konmasıdır.

Sosyolojik açıdan bakıldığında birçok millet tanımı ile karşılaşmaktadır. Bu millet tanımları arasında birçok farklılıklar gözlenmektedir. Her düşünür kendine göre bir millet tanımı yapmıştır. Bu noktada farklı etnik kökenden insanların barındığı toplumlarda birlikte yaşama kültürü açısından batının etnik kökene dayanan millet algısı yerine inançlara dayalı millet algısının daha birleştirici olduğunu savunan düşünürlerde vardır. Bu düşünürlerden biriside Sezai Karakoç'tur. Burada düşünürün fikri temelleri ve ana düşünce evreni ele aldığımız konu bağlamında ortaya serilecektir.

ÇALIŞMANIN KONUSU

Bu tez çalışmasında Sezai Karakoç'un düşünce sistemini ortaya koyacak analizlerin yapılması ve bu analizlerin ışığında millet kavramıyla alakalı görüşlerinin ortaya konması amaçlanmaktadır. Eserlerinin incelenmesi ve bu incelemenin ışığında millet kavramıyla alakalı ortaya çıkan görüşlerinin sunulması çalışmanın ana konusudur. Konumuzun çerçevesini belirleyen ana tablo, Diriliş fikriyatının düşünce atmosferi içinde şair ve yazar Sezai Karakoç'un düşüncelerini oluşturan temel kavramları anlamak ve bu noktadan yola çıkarak millet kavramı ile ilgili görüşlerini sosyolojik açıdan ele almaktır.

ÇALIŞMANIN AMACI

Bu çalışmanın amacı Sezai Karakoç'un eserlerinden yola çıkarak diriliş düşüncesinde millet kavramına sosyolojik açıdan bir bakış getirmektir. Bu noktada Sezai Karakoç'un içinde doğduğu ve yetiştiği toplum ve mekânlardan yola çıkarak bu konunun sosyolojik temellerine ulaşmaktır.

ÇALIŞMANIN ÖNEMİ

Milletimiz birçok fikri bunalımın ve bunların ideolojik yansımalarının sancısını çekmiş ve hala da çekmeye devam etmektedir. Ortadoğu da çok dilli ve çok kültürlü bir yaşam süren birçok farklı etnik kimliğe mensup insan yüzlerce yıl iç içe yaşamıştır. Ne yazık ki modern çağlarla birlikte bu birliktelikler Avrupa tipi ırk algısının beyinlere yerleşmesi sonucu yerini kanlı çatışmalara bırakmıştır.

Sezai Karakoç'un millet anlayışı bizi derin ayrışmalardan kinden nefretten kurtaracak bir çözüm yolu sunmaktadır. Ayrıca günümüzde millet kavramının uluslar arası ilişkilerden günlük yaşama kadar insanları etkilemesi konunun pratikteki değerini artırmaktadır. Sezai Karakoç medeniyetimizin kendi dinamikleriyle tekrar dirileceğini ve bu dirilişin yolunun da İslam toplumlarının bir araya gelip birleşmeleriyle sağlanacağını savunurken düşüncesinin temeline İslam milleti kavramını yerleştirmiştir.

Bu çalışma Sezai Karakoç'un düşünce dünyasının anahtarını sunmasıyla diriliş fikrinin temellerini ortaya koymaktadır. Rasyonalist akıl karşısında aklın rolünü inkâr etmeden vahiy merkezli bir dünya inşa eden Sezai Karakoç'un çağın meselelerine ontolojik bir açıdan yaklaşıp kendi epistemoloji anlayışının temeline varlığı anlamlı kılan gaye olarak gördüğü inancı yerleştirmesi millet algısını ortak bir inanç üzerine inşa etmesini sağlamıştır. Bu noktada Sezai Karakoç'un fikri yüzde doksan dokuzu aynı inancı paylaştan toplumumuzu birleştiren bir fikirdir.

Çalışmada ele alınan konu Tanzimat'tan bu zamana ülkemizin değişen ve dönüşen toplumsal yapısının ve ideolojik merkezlerin ortaya koyduğu düşünce atmosferinin içinde başka bir düşünce galaksisinin varlığını ortaya koyması noktasındadır. Genel geçer epistemolojik iktidarın dışında yeni kavramlar ve yeni bakışlar getiren bir düşünce mimarının eserlerinden süzülen fikir öz sularını ortaya koymasındadır.

ÇALIŞMANIN KAPSAMI

Diriliş düşüncesinde millet kavramını oluşturan temel argümanlar ve metinler araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır.

Sezai Karakoç'un şiir düşünce hikâye hatıra piyes ve araştırma kitapları ve de hakkında yazılan kitaplar hakkında çıkan dergi ve gazete yazıları internetteki kaynaklar ve yapılmış belgesellerdir. Bu çalışmanın kapsamı Sezai Karakoç'un eserleri ve düşünceleri ile sınırlı olup daha ziyade yazar'ın doğup büyüdüğü mekânlar esas alınmıştır.

METOD

Bu çalışmaya başlamadan evvel Sezai Karakoç ile ilgili geniş bir literatür taraması yapıldı. Sezai Karakoç'un yazdığı eserler incelenerek millet kavramı ile ilgili bölümler ele alındı. Sezai Karakoç'la gerçekleştirdiğimiz ikili görüşmelerde kendisine konuyla ilgili sorular yöneltildi

Çalışmanın giriş bölümünde yazarın doğup büyüdüğü ortam ele alınırken diğer kısımlarında düşüncesini oluşturan temel kavramlar ve diriliş düşüncesinde millet kavramı irdelendi. Çalışmada kullanılan metot düşünürün eserlerindeki konuyla ilgili kısımların alıntılanarak konunun temellendirilmesi ve açıklama getirilmesidir. Ayrıca deneme tarzından yararlanarak edebi bir dil ile yeni bir retorik denemesi yapılarak bu tez çalışmasında edebiyatın imkânlarından yararlanılmaya çalışıldı.

GİRİŞ

Sezai Karakoç 1933 yılının Mayıs ayında Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde doğmuştur, Babası Kur'anı Kerimi açarak "Muhammed Sezai" ismini koymuştur. Muhammed ismi esas isim Sezai ismi ise mahlas olarak konulmuştur.

Babasının ticaretle uğraşıyor olmasından dolayı çocukluğu Ergani Maden ve şimdiki ismi Dicle olan Piran'da geçmiştir. Sezai Karakoç, 1944 yılında Ergani'de ilkokulu; 1947 yılında Maraş Ortaokulunu, 1950 yılında Gaziantep Lisesini bitirir.

Tahsil hayatını felsefe alanında sürdürmek amacıyla İstanbul'a gitmiştir. Babasının istediği ise felsefe yerine ilahiyat okumasıydı. Bu arada tahsil hayatının devamı için kendi imkânları kısıtlıydı ve bundan dolayı parasız yatılı olan siyasal bilgiler fakültesinin imtihanına girdi. Bu imtihanın sonuçları açıklanmadan felsefe bölümüne de kaydını yaptırdı. Siyasal bilgiler fakültesini kazanamazsa tahsil hayatına burada devam edecekti

Başkentte bulunan Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin imtihanını kazanarak yükseköğrenimine başladı. 1955 yılında mezun oldu. Hemen Maliye Bakanlığında göreve başladı. 1960–1961 yılları arasında Ağrı'da askerlik hizmetini yerine getirdi. Askerden sonra daha önceki memuriyetine devam etti. Ancak 1965'te memuriyetten istifa ederek memuriyetle yollarını ayırdı. 1971 yılında yeniden memuriyete döndü. Bu süreçte atamasını İstanbul'a yaptıramayınca yeniden istifa etti. 1973 tarihinden bu zamana, herhangi bir resmi vazife almadı. Kendi kurduğu Diriliş Yayınları ve Diriliş Dergisi ile İstanbul'da sanat ve fikir çalışmalarına devam etti. Toplamda 396 sayıyı bulan bu dergileri 1960 yılından 1992 yılına kadar yayınlamaya devam etti. Bu dergiler edebiyat, düşünce ve kültür alanında bir okul olmuş, pek çok aydın ve sanatçının yetişmesinde etkin rol aldı. 1990 yılında Diriliş Partisini (DİRİP) kurdu. 1997 tarihinde bu parti üst üste iki defa seçime girmediği için kapatıldı. 2006 senesinde kültür bakanlığı özel ödülünü alan Sezai Karakoç, 2007 tarihinde Yüce Diriliş Partisini kurdu. Halen Yüce Diriliş Partisi'nin genel başkanlık vazifesini sürdürmektedir.. Şiir, hikâye, piyes, deneme, düşünce, inceleme, konferans ve günlük yazılar gibi başlıca türlerde ellinin üstünde eser vermiştir.

Sezai Karakoç'un diriliş düşüncesini oluşturmasında çocukluğun ve ilk gençliğinin geçtiği mekânların güçlü bir tesiri vardır. Öyle ki, Karakoç'un birçok şiirinde çocukluğunun ve ilk gençliğinin geçtiği bu şehirlerin ve buralardaki anıların işaretlerini bulabiliriz. Karakoç'un eserlerinde bu anıların varlığı, yaşanan yerin kendisiyle bağlantıda olan kişilerin düşünsel şahsiyetlerinin gelişimine ve fikir hayatına sağladığı faydayı bir misal olarak ortaya koyması açısından da dikkat çekicidir. Çocukluğun bilinçaltı mahzenlerinden yansıyan ışıkları Sezai Karakoç'un tüm eserlerine bir lamba misali yansımaktadır. Bu iklimin rüzgârı ile savrulan fikir başakları köklerini bu güneydoğu illerinin masalsı yapısından almaktadır.

Diriliş düşüncesinin temelini oluşturan inanç algısı gibi coğrafya algısı da onun düşüncelerini oluşturan mühim saç ayaklarından birisidir. Hakikate erişme ve değerleri muhafaza etme ölçüğünde Sezai Karakoç'un coğrafyayı temele alan bakış açısı her daim diri kalmıştır. Hayat hikâyesinin temelini oluşturan yerleri eserlerinde ve düşünce dünyasında işleme bakımından genel geçer kaideleri aşmış ve yeni bir bakış tarzı getirmiştir. Bu noktada yaşadığı yerleri ve ona ait desenleri bir medeniyet perspektifinde ele alan Karakoç'un bu temellendirmesi onun düşüncelerine bir ivme kazandırmıştır. Sezai Karakoç'ta doğduğu toprakların yansımaları, çocukluk dönemi, yatılı okul ve bu süreçte gelişen anne özlemi, doğduğu şehir olan Ergani ve çevresindeki geçmişten gelen somut ve soyut kültürel mirasın kendine yansımalarından hareketle ortaya çıkar. Tüm bu unsurları tarihsel bir bakış açısıyla birleştirerek kendine mahsus bir evren oluşturur. Onun parçadan bütüne bütünden parçaya doğru gelişen mantalitesi burada gelişmiştir. Ergani'den İstanbul'a İstanbul'dan Ergani'ye bir köprü kurup bunu devamlı yaşatmak altı çizilecek bir husustur. O köklerinden kopmadan bir ağaç misali dal budak vermiştir.

Sezai Karakoç'ta zaman ve mekân tarihten gelen bir esinti ile kaynaşırken geleceğe dair düşünce bulutları birer yağmur olarak şuurun çöllerini yeşertmektedir.

Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Gaziantep, Sezai Karakoç'u İstanbul'a hazırlayan şehirler olarak anılabilir. Nasıl ki Osmanlı imparatorluğunda

şehzadelerin Anadolu kentlerine gönderilip yetişmeleri amaçlanıyorsa buna benzer bir tarzda Diyarbakır Kahramanmaraş ve Gaziantep Sezai Karakoç'un İstanbul'a varmadan önce düşünsel şehzadelik yaptığı yerler olarak anılabilir.

Filiz Furtana, "Sezai Karakoç Şiirlerinde Tabiat ve Kültür Unsurları" isimli çalışmasında bu etkiyi şu cümlelerle ifade eder¹.

"Sezai Karakoç'un şiirini doğduğu coğrafyadan ve kültürden yararlanarak seçtiği imgeler ya da kelimelerle kurduğu söylenebilir. Kişiye ait anlaşılmayan ve karmaşık olan imgeler yerine, tabiata ve kültüre ait imgeleri bir karşıtlık düzeniyle okuyucuya sunan Karakoç'un, toplum tarafından anlaşılma noktasında başarılı olduğu da söylenmelidir."

Sezai Karakoç, hatıralarında, yetiştiği çevre ve ailesi hakkında şu cümleleri sarf eder.

"Öyle, diğer birçok yazar, şair gibi İstanbul'larda, tanınmış yazar, bilgin, şair ya da devlet adamı (paşa vb.) bir aileden gelme olarak doğmadım. Anadoluluyum; güney doğu Anadolu'danım. Ailemiz halkımızın içinde diğer aileler gibi bir aile."²

"1933yılı baharında Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde dünyaya geldim. Annemin deyişi ile 'gülan ayında bir gün'de. Gülan, mayısın eski adı mayıs, bizim çocukluğumuzda halk diline yeni yeni giriyordu. Eskiler gülan derlerdi. Yani 'güller'. Gülün açıldığı ay anlamına."³

"Evet, yıkılmış ve yeniden doğmaya çalışan bir toplumun, bir kültürün, yıkılmış, yeniden yapılan bir şehrin (Ergani'nin) ve savaşın, siyasi, sosyal, ekonomik yıkıntıların içinde doğrulmaya çalışan bir ailenin bir ferdi olarak Zülküfül Dağı eteğindeki o küçük kasabada, mayıs ayı başlarında bir gün dünyaya geldim. Üç dört yıkılmışlık içinde bir dünyaya geliş yani"⁴

"Evet, dört yıkılmışlık içinden geliyorum. Biri, çağın yıkılışı. İkinci yıkım ülkemizin, devletimizin, milletimizin, toplumumuzun yıkılışıydı. Çağın yıkılışı bu toplum yıkılışını da doğurmuştu. Üçüncü yıkım, doğduğum şehrin

¹ "Sezai Karakoç Şiirlerinde Tabiat ve Kültür Unsurları" Filiz Furtana, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (Özel Sayı II): sayfa 48, 2014

² Diriliş, Sayı 3 (8 Ağustos 1988), s. 11

³ Diriliş, Sayı 3 (8 Ağustos 1988), s. 11

⁴ Diriliş, Sayı 3 (8 Ağustos 1988), s. 11

Ergani'nin yıkımıydı. Dördüncü yıkılmışlıkla da biraz bu üç yıkılmışlığın çağ yıkılmışlığının, ülke yıkılmışlığının ve şehir yıkılmışlığının sonucu olarak birçok aile gibi, ailemizin geçirdiği krizlerle çalkalanışını anlatmak istiyorum.”⁵

Onun bir tespih gibi dağılmış İslam toplumunu bir araya getirmeyi amaçlayan ve İslam milletinin yeniden dirilişini arzulayan düşüncesinin temelinde bu dört yıkılmışlığın ortaya çıkardığı bir ruh hali vardır.

Babasından dinlediği savaş ve esaret anıları onu kaybedilmiş toprakların hüznüne götürürken bize çizilen sınırların ötesinde bizimle aynı çarpan kalplerin olduğunu öğrenmesi yepyeni ümitlerin kapısını açmıştır.

Eğitim gördüğü Maraş ve Antep'in kurtuluş başarılarını canlı bir tablo halinde seyreden Karakoç, bu hür iklimin kendine bahsettiği mücadele ve kararlılık davranışlarını ömür boyu devam ettirmiştir. Onun sağlam iradesinde düşmanı kovan şehirlerin katkısı önemli bir yer tutmaktadır.

Sezai Karakoç, yazgının ve etrafını saran düşünce halesinin içinde etrafını saran sisi dağıtarak ve çeşitli düşünce putlarını kırarak arı ve saf bir bakış açısının menziline erişmiştir.

SEZAI KARAKOÇ'UN YAŞADIĞI ŞEHİRLERİN GENEL ÖZELLİKLERİ

Sezai Karakoç'un yaşadığı 1930 ile 1950 yılları arasında, Diyarbakır, Maraş ve Gaziantep illerinin sosyoekonomik durumuna bakacak olursak, şimdi birer büyükşehir olan bu üç vilayetin o dönemde sade ve kendi yağında kavru lan birer Anadolu şehri olduğunu görebiliriz. Nüfus hareketlerinin fazla olmadığını, geleneksel üretim yöntemlerinin hala geçerli olduğunu, sanayileşme çabalarının devletçi politikalarla gerçekleştirilmeye çalışıldığını müşahade edebiliriz.

⁵Diriliş, Sayı 4 (15 Ağustos 1988), s. 7

Bu üç vilayet güneyde birbirine yakın olmasından dolayı kültürel olarak birbirine çok benzemektedir. Yemek kültürleri, müzikleri, örf ve adetleri itibariyle güneyin kültürel yansımaları bu iç ilde çoğu zaman ayniyet göstermektedir.

Savaştan yeni çıkmış bir toplumun, yeniden kurulmuş bir devletin ve yaralarını sarmaya çalışan bir halkın tüm acıları bu üç şehirde de görülmekteydi. O yıllardaki dünya ekonomik buhranı Sezai Karakoç'un yaşadığı yerlerde de kendini hissettirmektedir. Ayrıca II. Dünya savaşının yansımaları şehirlerin üstüne bir gölge gibi düşüyordu. Osmanlı bakiyesi bir toplumun içinde yetişen Sezai Karakoç aynı anda hem geleneği hem de yeni devlet ideolojisi olan batıcı anlayışı gözlemleme imkânı buluyordu.

Ergani-Maden yöresinde madencilik sanayinin gelişmiş olmasının Sezai Karakoç'un yaşadığı yeri biraz farklı kılıyordu. Güneydoğu Anadolu'nun geniş yürekli insanları arasında en derin hoşgörü kültürü içinde yetişen Sezai Karakoç'un eserlerinin evrensel bir içeriğe sahip olmasının temellerini burada arayabiliriz.

Sezai Karakoç'un yaşadığı zamanda Ergani'nin merkezi genel olarak Türkmenlerden, köyleri ise Kürt ve Zazalardan oluşmaktaydı. Fakat batıcı anlamda gelişen bir ırkçı bakış olmadığı için etnik temele dayanan problemler henüz ortaya çıkmamıştı. Sezai Karakoç'un yaşadığı yerlerde İslam milleti gerçeği hala varlığını sürdürüyor bir insanın aynı milletin bir mensubu olması için Müslüman olması yetiyordu.

ERGANİ, MADEN VE PİRAN

Çocukluk her insanın ömür binasının temelini oluşturur. Bu noktada Sezai Karakoç'un çocukluğunun geçtiği Ergani ilçesi onun çıkış noktası olarak önemli bir merkezdir.

Sezai Karakoç şiirlerinde Şiraz şehrinin küçültülmüş haline benzettiği Ergani kasabasını diriliş düşüncesinin çıkış noktası olarak kurgular. Bu kasaba yer olarak kuzeyin güneyle doğunun batıyla kavuştuğu tarihi bir hat üzerinde

bulunmaktadır. Tarihte, Akkoyunlu Devleti'ne başkentlik yapmış önemli bir şehirdir. Buranın havasını soluyarak büyüyen Sezai Karakoç bir medeniyet fikrini geliştirirken buranın derin kültür havzasından yararlanmışır.

Sezai Karakoç Müslümanlıkla yoğrulan bir kasabada doğmuş, kalbini ve ruhunu dokuyan inanç motiflerini ilk olarak burada dokumaya başlamıştır. Ergani'yi bir şiirinde şu mısralarla dillendirir.

“Dicle'yle Fırat arasında
Bir eski şehir cennet titremesi
Sarı güller çevirmiş dört yanını
Yabancı bir şehir gibi
Kırmızı güller yerli
Kuzuların doğması nasıl beklenirse o ülkede
Güllerin açması da öyle beklenir gün doğmadan önce
Bahar yağmurları böyle güllere gebe
İner gökyüzünden bahçelere
Nişanlarda gül şerbeti içilir
Hastalara gül şurubundan ilâç
Gül bir yeni yıl gibi
Yetişir evlere muştı gibi
Hızır fısıltısı say onu”

Zülcüfûl Dağı'nın ve peygamber makamının burada olması onun düşüncelerini metafizik bir yönde geliştirmiştir. Sezai Karakoç'un düşüncelerinin şekillenmesinde bu dağ çok önemlidir. Bu dağa olan bakışını, Hatıralarında, “Mistik bir bağ vardır dağla aramızda. Arafat Dağı'nın, Tûr-i Sina'nın bir örneği gibidir kasabamızda.” cümleleri ile dile getirir.

Dağdan ovaya doğru uzanan bakışı onun tarihi sosyolojik metot dediği diriliş metodunun bir dibacesidir. Bu coğrafyanın tarihten gelen birikimi onun düşüncelerine bir ışık tutarken, bozulmamış değerlerle dolu bir atmosferde yetişmiş olması onun sağlam karakterini ve yılmaz iradesini oluşturmuştur.

Sezai Karakoç, ‘diriliş’ düşüncesini kurgularken Ergani'yi bir su gibi yudum yudum içer. Hatıralarındaki şu cümleler, onun bu topraklar ile olan

düşünsel yatkınlığına işaret eder⁶.

“Dicle’yle Fırat arasında yer almışken, iki ırmak hakkında da kültüründe pek bir etki ve iz duyurmayan, kara iklimini, bütün duyarlılığıyla ve adeta onunla övünerek yaşayan, suyun değerini, hele o yaz günlerinde ve dağındaki bahçelerinde, adeta ağaç rüyalarında destanlaştıran ve damlalarını altınla tartarcasına, özlem aynalarında görür gibi olan Ergani’yi, ucuna gelip dayanan çöl ya da çölden çok ova diyebileceğimiz büyük düzlüğü ve kuzeyine yaslanmış dağı, çeşmeleri ve bulutlarıyla baş başa bırakıp kendimize dönebilir miyim diye düşünüyorum.”

Sezai Karakoç, çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapan Diyarbakır’ı bir şiirinde şu mısralarla anlatır⁷.

Diyarbakırda
Kemerler kırılmıştır sıcaktan
Gündüzde bile
Bir toz var yaz yarasalarından
Bir akrep kabartması surlarda Asurdan
Güneşi bir taş gibi fırlatan
Dicle'nin köpüklü dudaklarından
Aslan başlı çeşmelerden
Taçlı güneşli aslan heykellerinden
Lâtin harfleriyle yazılmış
Kaç kitap gelmişse Bizans'tan
Eriyecektir bakır gibi mahzenlerde
Karartacaktır yapraklarını
Yükselen bir duman zamanı bodrumlardan

Sezai Karakoç, ömrü boyunca bir gül büyütmüş ve büyüttüğü gülü hiç soldurmadan bu günlere taşımıştır. Onun güller açan gül ağaçları her zaman yüce bir ümidin sağanağına tutulmuş kalbini ve ruhunu ateşleyen bir inancın ateşinde tutuşmuştur. Onun gülünün kaynağı annesinin ona öğrettiği ilk

⁶ Diriliş, Sayı 8 (12 Eylül 1988), s. 10

⁷ Gün Doğmadan, Diriliş Yayınları, İstanbul, 2001, s.272

kelime olan ve şiirinde şöyle ifade ettiği güldür⁸.

“Annemin bana öğrettiği ilk kelime
Allah, şahdamarımdan yakın bana benim içimde

Annem bana gülü şöyle öğretti
Gül, O'nun, O sonsuz iyilik güneşinin teriydi”

Sezai Karakoç, Hatıralarında çocukluk yıllarından söz ederken, dardan geniş olana doğru içinde yaşadığı sosyal ve fiziki çevredeki kültürel ve inanç örüntüsüne dönük gözlemlerinden söz eder. Mesela; Piran ve Ergani yerleşim merkezlerinden birincisinin Şafii, ikincisinin ise Hanefî olduğunu, her ikisinin de köylerinin Şafii ekolü pratiğini temsil ettiğini ifade etmektedir. Namaz surelerini, Piran’da babasının tanıdığı bir şahsın dükkânında görüp okumaya başladığı, ayrılırken de kendisine hediye edilen kitaptan ezberlediği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, Piran’da taşımacılıkta katırın daha çok kullanıldığını, hayvan gücü olarak attan nadiren istifade edildiğinden söz eder. Ergani ve Eğil’deki peygamber makamları, yaz aylarında “korku” ögesi olarak yılanın varlığı, bağ gezileri Sezai Karakoç’un çocukluk anılarında belirli bir yer tutar.

1940 yılında, Ergani’ye döndüklerinde, II. Dünya Savaşı’nın etkisi altında, hayatın çok daha çetin geçmeye başladığı, âşar memurlarıyla çiftçi arasında ürünün paylaşımı konusunda yaşanan trajikomik vakaların yaygınlaştığı, ekmeğin karneye bağlandığı, önce buğdaya arpa katarken, sonra akdarı ve kızıl darı karışımından un oluşturulduğu, şehirde yaşayanların bunlardan da mahrum olduğu, Sezai Karakoç’un zihin dünyasında derin izler bırakmıştır. İçliğin olmadığı ve sabun bulunmadığı bir ortamda temizliğin yapılamaması nedeniyle, bitin yaygınlaştığı ve evlerde duvar önlerinde “bit kırma” faaliyeti ile okullarda her sabah “bit muayenesi” işleminin olağan bir hale gelmiş olduğu, Karakoç’un Ergani’deki çocukluk dünyasında en

⁸ Gün Doğmadan, Diriliş Yayınları, İstanbul, 2001, s.97

silinmeyen fotoğraf kareleri arasında yer alır.

Piran-Ergani, Sezai Karakoç'un çocukluk dünyasında yokluk ve yoksunluğun, kıtlık ve açlık ve sefaletin, ekmek karnesinin, ekmek tedarik etme zorluğunun ve babanın mahcubiyet duygusunu unutulmaz bir şekilde yaşadığı sosyal ve fiziki mekânın ta kendisidir. Dahası buğdaya arpa katarak değirmene taşımının kendisinde yol açtığı utanma hali; şehirlinin mağduriyetinin köylü mağduriyetinden katbekat olduğu bir ortamda ve zamanda, köylerdeki meyve ve sebzenin varlığı, Ergani'de yokluk ve sefaletin yol açtığı sıkıntıyı ve mağduriyeti azaltıcı rol üstlenmesi, Karakoç'ta bir teselli kaynağı olmuştur. Temizlik ve sıhhi eksiklik nedeniyle hastalığın (tifüs ve verem) yaygınlaşması; buna karşın geleneksel yöntemlerle sağlığı koruma/sürdürmenin insanların vazgeçilmez uğraşları olması da onda, doğup büyüdüğü şehre dönük unutulmaz kader çizgisi olarak varlığını hep korumuştur.

Toplu teravihler, mevlitler ve Halkevi'nde yapılan toplantıların tesiri; ilkokul son sınıfa bağbozumu nedeniyle geç katılması; Ergani'de açılan Dicle Köy Enstitüsü'nün eğitim-öğretim hayatındaki yeri ve önemi, neden bu enstitüye devam etmediği, Diyarbakır'da kayıtlı olmadan ortaokula devamı da Karakoç'un düşünce dünyasının Diyarbakır'da nasıl şekillenmeye başladığını açıkça ortaya koymaktadır.

Köy Enstitüsü'ne kayıt yaptırmaması konusunda ilkokul öğretmenin etkisi; yatılı okul sınavlarını kazandığının haber verilmesi konusunda Diyarbakır ortaokul müdürünün eşi olan yine bir başka kadın öğretmenin üstlendiği rol, Sezai Karakoç'un 'kader' çizgisinin belirlenmesinde derin tesirler bırakmıştır. Bütün bunlar, 'Hatıralar' adlı metinlerde ayrıntılı bir şekilde yer almaktadır.

Öyle anlaşılıyor ki, kadının erkeğe göre geri planda olduğu geleneksel bir toplumsal yapıda, Sezai Karakoç'un hayatının şekillenmesinde tesadüf gibi görünen belirli olaylarda; 1) Köy Enstitüsüne gitmemesinde, 2) Diyarbakır'da yatılı okul sınavlarını kazanarak Maraş Ortaokulu'na devam

etmesinin bildirilmesinde, 3) Gaziantep Lisesinde fen bölümü yerine edebiyat bölümünü tercihinde) hep kadınlar birinci derede belirleyici olmuşlardır⁹.

Sezai Karakoç Diyarbakır'ı uygarlığımızın bir muştucusu ve bize mahsus görüntüsü olarak görür ve bunu şu mısralar ile dile getirir¹⁰.

“Bize mahsus görüntüler Diyarbekir
Ulu Cami Peygamber Camii Süleyman Camii
İçkale Aslanlı Çeşme
Dar sokaklar kapı içinde kapı uygarlık bu
Kendi uygarlığımız
Yenilememiz gereken
Ve diriltmemiz
Kopyadan taklitten dönmek
Ölümden dönmekten daha zor ama
Varolmanın tek şartı
Kaderin kaderle çarpışması
Kaderin kaderi ertelemeşi
Kaderin kaderi yenmesi
Yeniden varolmanın sırrı
Dirilmek ve diriltmek görevi

KAHRAMANMARAŞ

İlkokulu kendi memleketinde bitiren Karakoç; imkânlar gereği parasız yatılılık sınavlarına girerek sınavı kazanır. Parasız yatılı olarak okuyacağı yer Maraş'tır. Bir gece vakti anne babasının duaları ile Maraş'a uğurlanır. Trenle başlayan yolculuğunu bir kamyon ile tamamlar. Bir Çarşamba günü okula ulaşır ve hemen bavulu okulun yatakhaneğine bıraktırılarak derslere girmeye başlar. Biraz şaşırmıştır, bu acele ile derse girişine. Yeni bir mekânda, yeni insanlarla karşılaşmanın heyecanı vardır üzerinde. Ama çabuk ısınır bu yeni ortama. Bu olayı hatıralarında şöyle anlatır¹¹.

⁹ Diriliş, Sayı 25 (9 Ocak 1989), s. 8-10, 14

¹⁰ Gün Doğmadan, Diriliş Yayınları, İstanbul, 2001, s.678

¹¹Diriliş, Sayı 27 (23 Ocak 1989), s. 15

“Muamelelerimizi tamamlayıp Maraş’a hareket ettik. Bizi Maraş’a vermişlerdi. Gece vakti elinde fener babamla annem gözleri yaşlı beni uğurladılar. Yün yüklü bir at arabasındaki çuvalların üstüne çıkarak istasyona gittim. İstasyonda son kez Ergani’nin sönük ışıklarına (elektrik yoktu) bir göz atıp trenin üçüncü mevkiinde yola çıktım. Gölcüğe kadar tünelden tünele geçerek gittik. Gölcük, ilk büyük su. Yolçatı, Malatya, Gölbaşı, nihayet Maraş’ın Eloğlu (bugünkü adı Türkoğlu) istasyonuna indik. Bu kez arkası kapalı bir kamyonun saatlerce gidip Maraş’a vardım. Yirmi dokuz kilometre olan bu yol o zamanlar çok uzun sürerdi. Artık bundan sonra bu yolda yıllarca gidip gelecek, bu tren yolculuğunu yapacaktım.”

Sezai Karakoç, Maraş’ın kendi üzerinde uyandırdığı tesirler ile ilgili şu cümleleri kurar¹².

"Maraş, çocuk yüreğimin ateş aldığı yer. Belki ondan önce rüya âlemi gibi bir iç dünyanın sahibiydim. Derinliğe aday bir dünya. Bu, Maraş'ta alev aldı denebilir. Uzunoluk hamamı ve yanındaki acemice anıttan Sütçü İmamın çarşafly kadınlarımıza sarkıntılık etmek isteyen Fransız askerlerine ateş etmesinin birkaç çizgi ile canlandırılışı, kalede sallanan bayrağın hikâyesi, Maraş’ın kurtuluş hikâyesi, adeta, her an canlı bir hatıra olarak, hüzün dolu gönlümüze bir avuç umut ve hareket tohumu saçan bir ilahi lütuf rüzgârı oluyordu.”

Sezai Karakoç ortaokul tahsilini sürdürdüğü şehir olan Kahramanmaraş’ın manevi yansımasından ve milli mücadeledeki kahramanlıklarından önemli hisseler edinir. Buradaki atmosferin O’nun hayatında derin tesirler bıraktığını, ilerdeki fikir yaşamında Maraş’ın etkilerini görmemiz mümkündür.

Maraş ortaokulunda okurken okuma faaliyetlerine hız kesmeden devam eden Sezai Karakoç, bu dönemde doğu ve batı klasiklerinin çoğunu okuma fırsatı elde etmiştir. Onun kendi kendini yetiştiren yapısının altında bu dönemde yaptığı okumaların etkisi çok büyüktür. Sezai Karakoç o dönemde yalnızca ortaokul formatı ile hareket etmiş olsaydı ne yazık ki bugün bir Sezai

¹² Diriliş, Sayı 28 (30 Ocak 1989), s. 11

Karakoç'tan bahsetmemiz mümkün olmayacaktı. Maraş ortaokulunun parasız yatılılık günlerinde evden götürdüğü kitaplarla Arapça ve Farsça çalışması onun format dışı kendi kendini yetiştiren yönüne ışık tutar.

Sezai Karakoç'un 'Büyük Doğu' ile tanışması da Maraş günlerine denk gelir. Bir cumartesi günü çarşıya çıktığında dolaşırken caddenin köşe başlarında, duvarlarında asılı büyük afişler dikkatini çeker. Afişlerde derginin yakın bir tarihte 'bir nâr-ı beyzâ' misali çıkacağı müjdelenmektedir. Karakoç, bu sırada on dört yaşındadır. İsmi ilk defa duyduğu derginin çıkışını sabırsızlıkla bekler ve daha sonra sınırlı sayıda dağıtılan Büyük Doğu'yu temin eder.

GAZİANTEP

Sezai Karakoç, Maraş ortaokulunu tamamlayarak lise tahsili için Gaziantep'e gider. Hayatının bu döneminde yaşadığı şehirden daha çok tesiri altında kaldığı fikri atmosferin düşünsel hayatında daha etkili olduğu söylenebilir. Sezai Karakoç'un Gaziantep yılları onun ilk yazılarını yazdığı, doğu ve batıya ait eserlerin derinlemesine okuduğu bir döneme şahitlik eder.

Sezai Karakoç Gaziantep'te 'Büyük Doğu' okuduğu için okul yönetimi ile sıkıntılar yaşar. Hatıralarında bunlardan bahseder. Derslerinde başarı göstermesinin, okuldan atılması yönündeki planlara engel teşkil ettiğini ifade eder. Çalışkan olmasının yanı sıra edep, ağırbaşlı ve yeteneklidir de. Yine de 'sert görünüşlü' okul müdürü, Büyük Doğu'nun onda olumsuz tesirler bırakıp bırakmadığından emin olabilmek için trajikomik bir çözüm bulur. Büyük Doğu mücadelesinin içeriği konusunda Karakoç'u sorguya çeker. Karakoç, her gün Büyük Doğu ciltleri koltuğu altında, müdürün odasına gider. Davasının çeşitli meselelere hangi perspektiften baktığını, ezber konusunu anlatan bir çocuk gibi izah etmeye çalışır. Bu durumu aşağıda şöyle anlatır¹³.

"Bir müddet sonra sert görünüşlü tarih hocamız Müdür beni çağırdı. 'Büyük Doğu'daki fikirlerin ve davanızın ne olduğunu, her gün derslerden

¹³ Diriliş, Sayı 38 (7 Nisan 1989), s. 12

sonra gelip bana anlatacaksın' dedi. Ben de günlerce, koltuğumda dergiler, ikinci vakti müdürün odasına taşınır dururdum. 'İstiklal Savaşı için ne düşünüyorsunuz? İnkılâplar hakkında ne düşünüyorsunuz?' gibi sorular soruyordu. Ben de bildiklerimden, okuduklarımdan dilim döndüğü kadar anlatıyordum. 10-15 gün kadar sürdü bu."

Sezai Karakoç, bütün olumsuz bakışlara ve engellemelere rağmen, Büyük Doğu düşüncesinin prensiplerine inanmaktan vazgeçmez. 1949'da derginin üyelik için yaptığı çağrıya katılır ve üyelik kartı edinir. Şair 1950'de lise son sınıfta okurken ilgi alanını genişletir. Her dersten pekiyi alma tutkusunu bir tarafa bırakır. Okulun duvar gazetesini yönetirken şiir ve mensur şiir çalışmalarıyla meşgul olur. Bu yıl içinde Mehmet Leventoğlu imzasıyla Büyük Doğu'ya 'Sabır' başlıklı şiirini gönderir. Bu metin, 17 Şubat 1950'de dergiye gelen üç yüz şiir arasından seçilerek yayımlandığını belirten bir notla Büyük Doğu'nun sayfalarında yer bulur. Karakoç, yayımlanan bu şiirini aklında kaldığı kadarıyla hatıralarına almıştır¹⁴.

"İlim:
merdiven daya
çık aya
iman:
al eline bastonu
sonu
sonsuzaya yürü
sürü sürü
putları kıra kıra
var (var)a"

¹⁴ Diriliş, Sayı 39 (14 Nisan 1989), s. 10

SEZAI KARAKOÇ’U ETKİLEYEN ŞAHSİYETLER VE OKUDUĞU ESERLER

Sezai Karakoç, çocukluğundan itibaren büyük medeniyetimizin izlerinin yaşatıldığı ailesinden medeniyetimize ait unsurları alarak yetişmiş ve hayatının daha sonraki dönemlerinde ailesinden aldığı değerleri hiçbir zaman unutmamıştır. Onun fikri hayatının temelini oluşturan esas unsur ailesinden aldığı İslami ve ahlaki terbiyedir. Daha sonraları süren tahsil hayatında kitaplarla arası hep iyi olmuş ve bir nevi kendi kendini yetiştirerek diriliş düşüncesinin hamurunu yoğurmuştur.

İlkokul eğitimi, dördüncü sınıf tekrarı, kış mevsimi gece sohbetleri, yöresel yemekler; mahallede komşuda alınan kitaplardan okunan Siyer-Nebi, Gazavatname, Battalgazi destanları, Muhammediye ve Ahmediye Sezai Karakoç üzerinde, çocuk dünyasının ötesinde etkiler bırakmıştır.

Ortaokul yıllarında, dergi kültürünün çok iyi olduğunu belirten Karakoç, Sebilürreşat’ı, Safahat’ı, Arif Nihat Asya’nın Kanatlar ve Gölgeler isimli kitaplarını da okur.

Sezai Karakoç, Gaziantep Lisesinde batı edebiyatının önemli yazarlarını Shakespeare, Gide, Goethe ve Dostoyevski gibi kilit isimleri okuma listesine dâhil eder. Varlık, Ülkü, İnsan, Oluş, İstanbul gibi dergileri inceler. Bu arada çıktığı sürece Büyük Doğu’yu izlemeyi ihmal etmez. Büyük Doğu, yavaş yavaş Karakoç’un bakış açısını şekillendirmeye başlar.

Lise eğitimine yatılı olarak devam ettiği Gaziantep, Doğu-İslam klasikleri dışında, Batı orijinli fikir ve edebiyat ürünlerini okumaya başladığı, kararlı karşıt okumalarla daha üst düzeyde bir düşünceye geçiş imkânı bulunduğu bir iklim ve atmosferdir Sezai Karakoç için Necip Fazıl tarafından savunulan “Büyük Doğu” fikri etrafında terekküp edip şekillenen İslami düşüncenin onda istikrar kazandığı bir döneme tekabül eder, Gaziantep’teki eğitim-öğretim hayatı.

Onun hayatının Gaziantep yılları, kendi düşüncesini ‘öteki’ kabul eden Nazım gibi dıştan olan yazarları okumaya başladığı; Marks ve Nietzsche’yi iyiden iyiye tanıdığı, bu okumalar sonucunda birikimlerinin ilk kez şiir tarzında filiz verdiği bir evredir. Sezai Karakoç, kendi dünya görüşünü ve siyasi duruşunu da dışa vurduğu ilk şiirini Gaziantep’te yerel bir dergide yayımlamıştır.

Sezai Karakoç’a göre Mevlana, Hacı Bektaş-ı Veli, Hacı Bayram-ı Veli, Yunus Emre ve Serhat Akıncıları Anadolu’nun önder kurucularıdır.

ÜÇ ŞEHİR VE KARAKOÇ PORTRESİ

1940-1950 yılları arası Sezai Karakoç’un düşünce dünyası, dünya görüşünün teşekkül edip şekillendiği bir döneme tekabül eder: Bu süreçte, Diyarbakır, hem embriyo hem de teşekkül ve tekâmül yıllarında sürekli ilham aldığı mekân, beslendiği kültür iklimi, insan kaynağı ve düşünce kodlarının şehri olmuştur. Kahramanmaraş ise, Diyarbakır dışına çıkmasına olanak sağlayan yatılı okuma döneminin başladığı ilk durak olup, kendi yeteneğini keşfedip geliştirme imkânı bulduğu ilk şehir; ilk yalnızlık, okumaların kararlı bir şekilde yaygınlaşarak derinleştiği ve tefekkürün başladığı ilk merhaledir.

Sezai Karakoç’un düşünce dünyasında; Diyarbakır, onda İslam mistisizmine olan yatkınlığın ilk temellerinin atıldığı şehir ve iklim olarak tanımlanabilir. Onun hayatının Kahramanmaraş ve Gaziantep yıllarını ihtiva eden dönem ise, aynı yatkınlık içinde modern bir tavrın geliştirilmesine imkân tanıyan bilinç düzeyine eriştiği, sosyal ve siyasi, daha da önemlisi ‘düşünce’ atmosferi olmuştur.

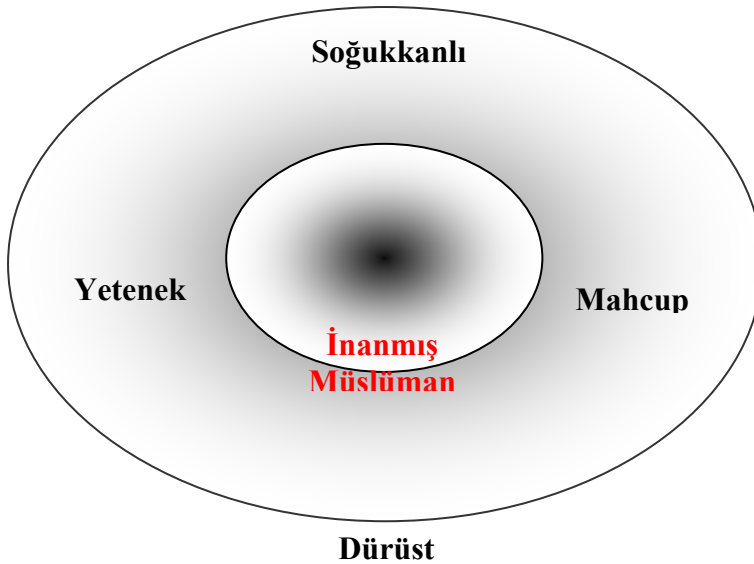
1940-1950 arasında Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Gaziantep’teki ilköğretim ve lise eğitim hayatı, Sezai Karakoç’un var olan potansiyelini, daha sonraları bir şeyler yapabilmek için geliştirdiği, ciddi bir entelektüel hazırlıktan geçtiği bir süreçtir. Bu dönemde yaşadığı son şehir yani Gaziantep, aynı zamanda, dünyaya ve topluma kendi perspektifinden bakabilme imkânı

bulduğu, özgün geleneğini inşa çabası içinde olduğu, dolayısıyla meşru fikri varlığının tekâmül aşamasına eriştiği bir sıçrama noktasına tekabül eder.

Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Gaziantep, Sezai Karakoç portresini oluşturup şekillendiren üç durak; birbirini tamamlayan üç şehirdir. Bu, bir yönüyle, daha üst Mehmet Akif ve Necip Fazıl portresinin iç içe geçmiş, birbiriyle bütünleşmiş halidir, denebilir. Portreyi tamamlayan unsurlardan biri olan Karakoç'taki 'mahcubiyet' kaynağının, Sezai Karakoç'un yaşamış olduğu bir travmanın tezahürü olup olmadığını bilmiyoruz. Eğer öyle ise, bu, Diyarbakır'dan itibaren, Kahramanmaraş ve Gaziantep'te, geniş halk kesimlerinin kültürüne, değer yargılarına, bir anlamda 'diriliş' fikrine sahip çıkması karşısında, devlet iktidarının ve onun temsilcilerinin onun dünya görüşünü 'öteki" kabul etmiş olmasıdır.

Belirli kavramlar üzerinden bir Sezai Karakoç portresi çizmek gerekirse, o grafik ve tanım 'yetenek', 'mahcup', 'dürüst', 'soğukkanlı' sözcükleriyle oluşturulabilecektir.

Grafik 1: Sezai Karakoç Portesini Tanımlayan Kavramlar

SEZAI KARAKOÇ VE DİRİLİŞ İDEALİ

Diriliş ideali, temeline inancı ve hakikati alan bir idealdir. Fizikten metafiziğe doğru yol alır ve insanı sıradan bir madde olmaktan ziyade ruhun şahikalarına kanatlandırır. Düşüncenin filiz verdiği ve insanı esas formuna erıştirdiği bir sahrada zamanı ve mekânı yeniden yorumlayan büyük bir medeniyet idealidir. Bu idealin temelinde medeniyetimizin yeniden dünya sahnesinde layık olduğu yere ulaşması ve insanlığın problemlerinin çözülmesi düşüncesi yatar. Diriliş ideali evrensel ve kucaklayıcı bir misyon içerir. Onun hedefinde ki kitle bütün insanlıktır. Diriliş ideali Sezai Karakoç'un hayatının her satırında nakış nakış işlediği ve bu zamana kadar noktasından bile taviz vermediği yaşayan ve yaşatan idealinin adıdır.

Diriliş idealinde ilk olarak hedeflenen maddenin saltanatı karşısında ezilen ve beş duyunun çıkmazlarında boğulan ruhu yeniden diriltmektir. Burada maddenin manayı belirlediği bir bakış yerine mananın maddeyi belirlediği bir bakış söz konusudur. Esasında diriliş insanı yeniden fabrika ayarlarına döndürme arayışıdır. Fıtrattan kopan insanlığı yeniden fitrata çağırmaktır.

Medeniyetimizin her açıdan yeniden söz sahibi olmasını hedefleyen diriliş düşüncesi İslam coğrafyasında süre gelen kan gözyaşı ve kaos iklimine birlik ve beraberlik reçetesi ile yeniden barış ve huzuru getirmeyi amaçlar. İslam ülkeleri birbirinden ayıran yapay sınırları ortadan kaldırarak gönül ve inancın çizdiği sınırlarla büyük bir birliği hedefler. Ve tüm İslam ülkelerini “bir olmaya iri olmaya diri olmaya” çağırır.

Diriliş düşüncesinde insan kendini var eden tüm unsurlarıyla ele alınır. Bu ele alış mutlak bir denge içinde gerçekleşir. Akıl ve gönül çatışmasına yer vermeden iki duygu bir potada eritilerek çatışmadan ziyade uyum elde edilir. Aynı şekilde birey topluma toplum ise bireye feda edilmez. Hayatın her noktasında kavramlar yeniden kendi öz anlamına kavuşturularak ele alınır.

Toplumları büyük bir yıkımın ve çözüleşün ortasına atan ve öz değerlerimizi yok ederek yapay değerleri hayat sahnemize çıkaran maddecilik ve bencillik ideolojilerine karşı çıkan diriliş ideali insanı yeniden öz anlamına kavuştururken bir koro şefi edasıyla toplumu uyumlu bir müziğin ritmine çağırır.

Diriliş ideali insanlığa ait tüm birikimlerden yararlanır ve insana ait her şeye kıymet verir. Bu noktada evrenselden yerele uzanan büyük bir değerler silsilesine bağrında saklar. O yok etmek yerine var etmeyi öldürmek yerine diriltmeyi tercih eder.

Diriliş düşüncesinin siyaset anlayışı ideal için siyaset yapmaktır. Dirilişin siyaset algısında herhangi bir grubun ve hizbin çıkarına hizmet etmek yoktur. Siyaseti bir kazanç ve çıkar kapısı olarak değil bir fedakârlık ve topluma hizmet aracı olarak görür.

Sezai Karakoç'a göre diriliş kadim İslam uygarlığını bu çağda yeniden diriltmeyi amaçlayan bir projedir. Bu projenin temelini oluşturan ana düşünce damarı İslam milleti kavramıdır. Bu kavram doğu ve batı arasında süren ve dünyayı kaosa bürüyen hâkimiyet mücadelesinde yepyeni bir ses ve en haklı birliktelik olarak yerini almayı hedefler.

DIRİLİŞ DÜŞÜNCESİNE DAİR TEMEL KAVRAMLAR

Düşünceleri anlamak için bu düşüncelerin bina edildiği kavramları anlamak önemlidir. Diriliş düşüncesi kendi kavramlarını kendine özgü bir anlam örgüsü ile yeniden inşa etmiş bir hakikat doktrindir. Dirilişi anlamak için ona ait perspektifi yakalamak onun paradigmalarına erişmek önemli bir husustur. Hem zahiri hem de batini bir görüş açısıyla hem iç hem de dış planda hareket eden diriliş, zaman ve mekân olgusunu bir potada eriterek insanı asıl anlamına kavuşturmayı amaçlar. Diriliş düşüncesinin kavramlarını besleyen unsurlar kaynağını inançlardan, hakikatten ve derin tarih şuurundan alır. Tarihi sosyolojik metodu kullanarak geçmiş ve geleceği şimdiki zamanın içinde harmanlar. Hz. Mevlana'nın pergel örneğinde olduğu gibi bir ayağı sabit bir noktada diğer ayağı yetmiş iki milletin üstünde gezer. Diriliş Hz. Ali'nin "İlim bir noktaydı onu cahiller çoğalttı" sözünün kaynağındaki noktaya erişmeyi amaçlar. Dirilişin nokta-i istinadı kişinin kendini bilmesi hakikatine dayanır.

Sezai Karakoç'un büyük İslam medeniyetinin havuzundan getirdiği ab-ı hayat sularını çağın kurumuş idrakine sunuşunu çölleşmiş düşünce dünyamızda yepyeni filizlenmelere yol açışını yine en güzel onun kavramlarıyla izah edebiliriz. Diriliş düşüncesi kendi kendini şerh eden bir düşüncedir. Onun verdiği anahtarlar açılacak olan kapıları yine onda bulmanın anahtarlarıdır. Kaybettiğini yine kaybettiği yerde arayanların bulamayacağı bir kayıp yoktur. Bu noktada diriliş düşüncesi bizi düştüğümüz yerden tekrar kaldırmayı yeniden zaman ve mekân aynasında varlık göstermemizi hedefler.

Diriliş hakikat medeniyetinin her sahada yeniden iş başına gelmesini insanın gerçek anlamına kavuşmasını ve yapay olan her şeyin dünyamızdan silinmesini içerir. Bu minvalde diriliş düşüncesini durağan bir zaman diliminde değerlendirmek hatalıdır. Daima dinamik ve yepyeni olan bir düşüncenin hayatla iç içe olan bir tekâmül hali içinde olması kaçınılmazdır.

Diriliş düşüncesine ait belli başlı kavramları bir yol haritası olması niyetiyle sunacağız. Burada objektif bir bakış açısı yerine kendi iç dünyamıza yansıyan anlamları yine öznel bir şekilde yansıtıırken diğer taraftan da Sezai Karakoç'un eserlerinden alıntılar yapacağız. Bize göre diriliş her insanın kalp ve zihin dünyasında kendine özgü yansımalar bırakmaktadır. Onun en önemli özelliği herkesi kendi farklılıkları içinde bir tutacak ve birleştirecek olan formüller geliştirmesidir. Bunu yaparken ortaya koyduğu düşüncelerin bir nevi sağlamasını yapmaktadır.

İnsan

Diriliş düşüncesinde insan sadece kendinden ibaret bir varlık değildir. O aynı zamanda içinde sonsuzluğu taşıyan bir çekirdektir. İnsan eşref-i mahlûkattır ve küçük bir kâinattır. Sezai Karakoç insana olan bakışını şu ifadelerle anlatır. “Bir kişiyi öldüren bütün insanlığı öldürmüş gibidir, bir kişiyi diriltten bütün insanlığı diriltmiş gibidir” der Ulu Kur'an. İslâm'dan başka hiç bir din, hiç bir görüş, hiç bir ideoloji, hiç bir doktrin, Kur'an'dan başka hiçbir kitap, insancılığın ve insana değer vermenin bu son sınırına varamamıştır. Bir kişiyi, her kişiyi bütün insanlığın özü kabul etmektir bu. Her kişide insanlığın tümünü kavrayıcı ve kurtarıcı bir imkân, bir vâd bulmak, tümüne açılan bir pencere görmektir. Evet, bir insanı diriltten, ama tam anlamıyla diriltten, bütün insanlığı diriltmiştir. Bu, dirilişin ölüme üstünlüğünden ileri gelir. Dirilişten bir zerre, eninde sonunda ölümden bir dünyayı değiştirebilir. Bütün insanlık inkârın, reddin, inanmazlığın içinde yüzse, dünyada inanan, ama tam anlamıyla inanan tek kişi kalsa, yine insanlığın kurtulması için umut var demektir.”¹⁵

İslam

“Müslüman, İslâm'ı öyle sağ ve diri, canlı yaşa ki, seni öldürmeye gelen sende dirilsin.” diyen Sezai Karakoç için dirilişin yükseldiği ana sütun İslam'dır. O kurtuluşun İslam'da dirilişe bağlı olduğunu söyler. İslam teslimiyetin ve selametın tek kapısıdır.

¹⁵ Kıyamet Aşısı- Diriliş Yayınları-İstanbul 2014 sayfa:104

O ilk etapta kimlik Müslümanlarını şu cümlelerle İslam'da dirilmeye çağırır. “Müslüman babadan ve Müslüman anadan gelen, dünya kütüklerine Müslüman diye kayıtlı, birbirini Müslüman adıyla çağırın, ama İslâm hariç, kaç yol ve kaç yön varsa o yöne doğrulan ve yola dalan, kurt görmüş koyun sürüsü gibi bir doğuya bir batıya koşuşan Müslüman kütleyi, İslâm, yeni bir dirilişe çağırıyor.” Diriliş düşüncesine göre İslam zamanın azgın dalgaları karşısında sığınılacak olan tek Gemidir. Bu gemiye binenler eninde sonunda esenlik sahillerine erişecektir.

Ruh

Diriliş düşüncesi ruh'un madde karşısında yok sayıldığı bir zamanda ruhun bayrağını hakikat göklerinde dalgalandıran bir düşüncedir. Eşya karşısında ezilen ve yok sayılan ruha gereken rütbesini veren diriliş yanlış kurgulanan bakış açılarına karşı hakikatin savaşını vermektedir.

Sezai Karakoç bir konuşmasında “Bu dünyada bir madde gücü var, bir de maneviyat gücü var. Ruh ve madde. Biz İslam düşüncesinde buna inanırız. Yani ikili bir yapı vardır. Varlık dediğimiz şey, ruh ve maddeden ibarettir. Ve üstünlüğü ruha veririz.” Diyerek ruhu maddeden üstün tuttuğunu belirtmiştir. Diriliş maddeyi ruhun hizmetine verir. Ruhun madde karşısında eğilmesine ve yenilmesine izin vermez. Bunun hangi usulle gerçekleşeceğini şu kelimelerle ifade eder. “Ruh - madde ikilemi ile her zaman bir sorun ile karşılaşırız. Bunu da çözmek zorundayız. İşte bunu da bize çözen, Allah'ın emir ve yasakları yani din sistemidir.”

Millet

Bu kavram ilerleyen kısımlarda daha çok açıklanacağı için burada özet olarak geçilmiştir. Diriliş düşüncesinde millet kavramı İslam milleti ve küfür milleti olarak ikiye ayrılır. Milleti oluşturan ana ilke inançtır. Aynı inanca sahip olan Müslümanlar İslam milletinin bir parçasıdır. Karakoç, milletin

ne olduğu sorusuna Şu yanıtı verir.“Nedir bu millet? Bu millet, adıyla sanıyla “İslâm Milleti”dir. Hz. Âdem’den başlayarak, muvahhidler, müminler, Millet-i İbrahim adlarıyla gelen, Peygamber Efendimiz’den itibaren de “İSLÂM MİLLETİ” adını alan, Allah’ın izni ile kıyamete kadar da sürecek, gerçek insanlığın ve insancılığın milleti olan millettir. “ milletin belirleyici unsurunun ırk olmadığını Şu cümlelerle izah eder.

“Bizim anlayışımızda, bir ırk topluluğuna değil, bir medeniyet toplumuna millet denir. Bir medeniyet ülküsünün etrafında toplanan her ırktan, dilden, farklı mezheplerden kişilerin meydana getirdikleri toplumun adı Millettir. Ortadoğu’da bir medeniyet ve bir millet vardır. ¹⁶

Medeniyet

Sezai Karakoç; millet anlayışını medeniyet faktörü üzerine inşa eder. Sezai Karakoç’a göre medeniyet bir kaide millet ise bu kaidenin üstüne konan bir abidedir. Bu noktada millet abidesinin altından medeniyet kaidesi çekildiğinde millet yıkılacaktır. Bundan dolayı millet ve medeniyet mefhumlarının varlığı birbirine bağlıdır.

Diriliş düşüncesine göre bizim medeniyetimizin kaynağında inanç, ruh, ulvi duygular, huzur ve ahenk vardır. İnsanı gerçek anlamına kavuşturacak olan ve dünyayı yeniden rayına oturtacak olan medeniyet bizim medeniyetimizdir. Sezai Karakoç’a göre “Gerçek medeniyetin doğum yeri, bugün Ortadoğu dedikleri bölgemizdir. O medeniyetin tek devamcısı, tek varisi de İslâm Medeniyeti’dir.” Sezai Karakoç medeniyetimizin var oluş sürecini Şu kelimelerle izah eder. “İnsanlığın var olduğu andan bu yana iki medeniyet çarpışmaktadır. İyinin medeniyeti ile kötünün medeniyeti. Doğru ile yanlışın, güzel ile çirkinin medeniyetleri. Tûba medeniyeti ile zakkûm medeniyeti. Bal ile zehir... bunların ayrılmasından, çarpışmasından doğan iki medeniyet.

¹⁶ <http://yucedirilis.org.tr/bunyan-i-mersus-saglam-yapi/>

“Öbürüne de medeniyet diyorum. Çünkü o da örgütlenmiş, güçle donanmış, hatta kendisini haklı görmenin felsefesini düzenlemesini bilmiştir.

“Ak inanca karşı “felsefe” adı altında kara felsefeyi, ruha karşı maddeyi, ulviye karşı süfliyi, huzura karşı sıkıntıyı, ahenge karşı kaosu çıkarmıştır kötünün medeniyeti.

Şiir

Diriliş düşüncesine göre “Şiir, hakikatin, doğa ve tarih içinde atan nabzı, çarpan yüreğidir.”Sezai Karakoç’a göre şiirin perde arkasında “her çağda, her şiirle yenilenen” insan olmalıdır.

İnsanı temele almayan şiir uzun süre yaşayamaz. Yazdığı şiirlere insan ya da insanlık fonunu koyamayan şairler kaybetmeye mahkûmdurlar. Sezai Karakoç, şiirin bir propaganda aracı olarak kullanılmasına karşıdır. Onun şiire bakışında derin bir ilham ve soyutlama ayrıca kendisi olma hali vardır. O şiiri kutlu medeniyetimizin tayin ettiği yere yeniden koyan ulu şairlerdendir. Şiirin iç dünyasına olan yansımalarını şiirin kendi dünyasındaki yerini şu mısralarla ortaya koymuştur.

“Evet yine de şiirdir beni ara sıra dinlendiren
Acıma aralıklar veren”

Devlet

Sezai Karakoç’un devlet hakkında ki görüşleri kutlu medeniyetimizin çiçek özlerinden toplanmış polenlerin işlenerek oluşturulduğu bir bala benzer. O, devlet görüşünü şu kelimelerle anlatır. “İslam Sitesinde devlet, liberalist düzende olduğu gibi prensip olarak iktisadi düzene karışmayan, dolayısıyla zenginlik bekçisi bir devlet olmadığı gibi, herkesin malını eline geçirdiği için eşyada ve insanda istediği tasarrufu yapan, karşısında maddi ve manevi hiçbir kuvvet bulunmadığı için insanın elinin kolunun bağlı olduğu komünist düzendeki gibi aykırı bir devlet de değildir.”

Düşünür, devlet nizamının işleyişiyle ilgili düşüncelerini parti programında şu sözlerle belirtir. “Devlet yönetiminin, daha çok, “kuvvetler ayrımı” esasına göre düzenlenmesine çalışılacaktır. Bununla birlikte, devlet başkanlığının ülkeyi temsil eden ve yasama, yürütme ve yargı kuvvetlerinin neticede ülke yararı açısından birleştiği makam olduğu unutulmayacaktır.”

Sezai Karakoç ‘a göre çağımızda devlet düşüncesi ve devlet kavramı yozlaşmıştır. Devlet, dini idealler, kaba kuvvet ve iştihaların maskesi yapılmıştır. Yani reel ve ilkel kuvvetler, bir başka biçimde ideal maskesiyle, devlete sızmışlar ve onu soysuzlaştırmalardır. Bunu, Yahudilik’teki Siyon ideali, Hıristiyanlık’taki rahiplik ve papa devleti biçimlerinde görmekteyiz. Oysa İslâm’da siyasi kuruluş bir nevi ruh aristokrasisi, bir bakıma personalist demokrasidir (şahsiyetçi halk idaresi).

Zaman

Zaman kavramı zamanın dirilişi ile her zaman gündemdedir. Diriliş düşüncesine göre hakikat eskimeyen bir mefhum olduğu için onu hiçbir çağın içine hapsedemeyiz. O hem çağların içinde hem de çağların ötesindedir. Diriliş düşüncesinde takvimler hicret ile başlar. Saatler ise her dakika zamanı gerçek sahibine çağırın saatlerdir. Zamanın dirilişi ile rayından çıkan saatler ve takvimler yeniden rayına oturacak ve insan var oluş amacına uygun bir ideale erişecektir.

Diriliş zamanı bütün şubeleri ile yeniden tanımlar ve inşa eder. Bir diriliş eri hiçbir zaman vaktin babası olmak için mücadele etmez. Diriliş insanları vaktin oğulları olmaya çağırır.

Diriliş düşüncesine göre yapıt ve vakit ilişkisini ele aldığımızda, yapıtın vakti, eseri kemale erdirecek olanın özünde yani sanat insanının kalbinde, bir saatin işleyişi ile sürdürülmektedir. Onu boşuna zora sokmamak, onu bekletmemek ve telaşa sokmamak gerekir. Sabırsızlık, yapıta değil, onun imkânlarına bakmaktan ve özüne değil, dış yansımalarına takılıp kalmaktan doğuyor.

Aşk

Diriliş düşüncesinde aşk ötel bir kalbin izdüşümlerini ortaya koyar. Onun sevgilisi Leyla değil Mevla'dır. Onda Leyla bir sembol bir işaret taşı gibidir. Fakat esas olarak varılacak nokta Mevla'dır. Aşk tasavvufi bir bakış açısıyla çoğu zaman şefkate ve merhamete dönüşür. Kendinden bile bir vazgeçiş vardır. Diriliş ikliminde aşk maddenin zincirlerini kırıp mananın denizlerine at süren süvarilerin hüznüyle doğar. Onda hem sevinç hem ümit hem de hüznün bir arada durur. Diriliş düşüncesi aşkı bir deniz feneri gibi gönül denizlerinin sahillere inşa etmiştir. Ona bakan maddenin kayalarına çarpmaktan kurtulurlar. "Gökyüzünü dolduran meleklerin sabırla/ Kaldırmak aşk kadehini insanlığın sıhhatine" diyen Sezai Karakoç, bir sevgi medeniyetinin mimarı olarak insanlığa Medine'nin kapılarını açmaktadır. Başka bir şiirinde ise aşkı şu mısralarla anlatır;

"Ben çiçek gibi taşıyorum göğsümde aşkı
Ben aşkı göğsümde bir kurşun gibi taşıyorum.
Gelmiş dayanmışım kapısına demir sevdanın
Ben yaşamıyor gibi yaşamıyor gibi yaşıyorum
Ben aşkı göğsümde bir kurşun gibi taşıyorum.
Seni süt içmeye çağırıyorum parmaklarımdan
Kara yılan, kara yılan, kara yılan, kara yılan"

Şehir

Şehirlerin tabiattan kopuk bir şekilde kurulmasına karşı çıkan diriliş, insanımızın doğayla içi içe ve yeşillikler içinde yaşamasını savunur ve bin bir kuş ve hayvanat arasında canlı bir tabiat içinde yaşamasını hedefler. Ülkemizin en verimli ovaları bugün birer gecekondü bölgesine dönüşmüş durumdadır. Türkiye'yi doyuracak bir potansiyele sahip olan nice ova beton yığını olmuş durumdadır. Diriliş, bu noktada fabrikaları, büyük işyerlerini ve konutları tarıma elverişsiz bölgelerde yapmayı savunur.

Sezai Karakoç, insanı ve tüm canlıları fitrat çizgisini bozmadan korumayı, yeniden bir medeniyeti ihya etmenin gereklilikleri arasında görmektedir. Kirlenen denizler, kesilen ormanlar ve yıkılan tarihî şehirler onda bir ölüm sancısı gibidir. O, kâinattaki büyük korunun, her bir unsuruyla korunmasından yanadır. Tüm canlıların hayat hakkı onun için kutsaldır.

Vahşet medeniyeti” yazısında , "bir vahşet ki bunu sadece bir çevre problemi saymak, insanın en büyük aldatmacası. Çevre izciliği, çevre korumacılığı, işin göz boyaması ve daha kötüsü insanın kendi kendini aldatması." diyerek problemin kaynağını "insanın, Tanrıya ve ötedeki âleme, hesaba inanmamasının karşılığı, cezası" olarak görüyor. Aynı yazısında "betonarme, mimari vahşeti, pop müzikal vahşeti simgelemekte. Ağaç ve taşın, armonik yumuşaklığın hakkı unutulmuş." diyerek köksüz ve amaçsız mimariye ve tabiatın vahşice dönüştürülmesine karşı çıkmaktadır.

Sezai Karakoç, fitrattan kopuk ve yapay olarak kurduğumuz dünyaları eleştirmekte ve bir gün her şeyin aslına rücu edeceğini bildirmektedir. İnsanın yaratılış amacından sapmasının, sadece insana değil, insanın çevresindeki canlılara da zarar vermesine, kontrolsüz öfke hissinin nükleer silahlara kadar varan üretimine, iktidar hırsının her türlü zulmü reva gören algısına, ekolojik dengeleri de sarsmasına ve dünyayı manevi kirlerle kirlettiği gibi maddi kirlerle de kirletmesine sebep olduğunu belirtmiştir. Diriliş, bir karıncanın bile hayat hakkını kutsal sayar ve insanın doğadan kopmadan yaşamasını amaçlar.

Tarih

Diriliş düşüncesinin en önemli temellerinden biriside tarihtir. Tarihi bilmek ve olmuş olaylardan ders çıkarmak ve geleceğe dair bir projeksiyon oluşturmak önemlidir. Bu noktada her diriliş eri kendi geçmişini bilir ve buradan yola çıkarak yepyeni bir bakış geliştirir.

Diriliş düşüncesinde İslam, bir metot olarak “medeniyet” ve “tarih” perspektifiyle bir bütün olarak ele alınır. Bu metodun ilk faydası, bütünü

gözden kaçırmamayı sağlamasıdır. Dirilişe göre, İslâm'ı “medeniyet” olarak ele almak, onu fizikötesi cephesiyle, yani iman cephesinden ele almak demektir. “Tarih” açısından ise, bilim, sanat ve edebiyat açısından, yani kültür açısından, ekonomi, teknik ve sosyal ilişkiler açısından ele almak demektir. Felsefe, sosyoloji, bilim, ahlâk, sanat açılarından ele almak ve bunun zaman içinde değişim ve gelişimlerini takip etmek demektir.

Diriliş düşüncesinde devamlı, parçalanmayan bir tarih kurgusu vardır. Hz. Muhammed dönemi, Emeviler dönemi, Abbasi devleti, Selçuklu devleti ve Osmanlı imparatorluğundan bu zamana kadar gelen geçmişten gelen bu birikim büyük bir medeniyet meydana getirmiştir. İslam dini oluşan bu medeniyete ruh aşlamıştır. Bu noktada devlet-i aliye ile İslam birbirinden ayırlamayacak kadar bir birliktelik oluşturmuştur. Dini değerlere saygı göstermek bir yönüyle geçmişimizden gelen kutlu mirasa sahip çıkmakla eşdeğerdir. Bu minvalde yeniden kurgulanacak olan geçmişten gelen millet algısıdır. Osmanlı dönemi insanlık tarihinin baharındır. Osmanlı insanlığın son adasıdır. Onun çöküşü ile insanlık bitmez bir kışın içinde mahkûm olmuştur.

Dirilişin ana amaçlarından biriside tarihin ve tarih şuurunun yeniden dirilmesi ve durdurulmuş olan İslam medeniyetinin yeniden dünyada söz sahibi olmasıdır.

Hakikat

Karakoç, bütün çalışmalarını bütün gayesini hakikate dayandırır. Parti programına “Ana ilkemiz, hakikattir.” Sözüyle başlar. Diriliş düşüncesine göre hakikat zaman ve mekânda kayıtlı olmayan, değişmeyen, dönüşmeyen, eskimeyen, ölmeyen bir mevhumdur. Hangi çağda ve hangi yerde olursak olalım hakikat her zaman diridir. Diriliş düşüncesi bize; nasıl ki güneş doğduğunda tüm karanlıklar siliniyorsa hakikat güneşi doğduğunda tüm sahte ideolojilerin tüm sahte kurmacalar ortadan silineceğini, insanlığın yeniden varoluş eksenine gireceğini yeniden hakikat kıblesine yöneleceğini belirtir.

Diriliş insanları hakikat gibi görünen sahteliklere ve taklitlere karşı da uyarır. Onların şekillerine aldanmadan suret-i haktan görünüşlerine kanmadan esas olan çizgiye ulaşmayı hedefler.

Adalet

Sezai Karakoç ‘a göre “Adalet, güneş sistemini ayakta tutan cazibe kanunu gibidir. Bir kaybolursa, her fert, sisteminden kopmuş bir yıldız gibi, dipsiz bir boşluğa yuvarlandığı duygusuna kapılacaktır.” Diriliş düşüncesine göre bu kavram, bireysel ahlaki anlayışların arasındaki boşluğu dolduran, onları birbirine kaynaştıran, böylece de genel geçer bir içtimai ahlâkının varlığının şartlarını hazırlayan toplumsal dinamiklerin ana unsurlarındandır. Dirilişe göre, korkutarak, baskı altına alarak ve zorlamayla adalet gerçekleşmez. Nihayetinde korku duygusu, daha çok kontrolü ve devamında da haksızlığı ve kötülüğü çağırıcı bir özelliğe sahiptir.

Karakoç, parti programında konuyla alakalı bakış açısını şu cümlelerle ortaya koymuştur. “Yargı, sadece suçlar işlendikten sonra cezalandırma demek olmayıp, devlet, önce suç işlemeyi önleyici, suçun işlenmesine meydan vermeyici şartları, ortamı ve kurumları oluşturma ve kişileri suça itici durum ve oluşları teşvik etmeme, kişilere masumluk hayatının iyilik, doğruluk ve güzelliğini telkin edici eğitimi verme zorunluluğunda görülecektir.”

“Yargı, bağımsız mahkemeler tarafından, hukuk bilimi ve ilkeleri, milletimizin hukuk deneyimi, örf ve âdetleri temel alınarak millet adına yerine getirilir.”

Ölüm

Diriliş koşu bittikten sonra da koşanların koşusudur. Bu noktada ölüm bitme tükenme kaybolma ve yok olma değildir. Diriliş düşüncesine göre ölüm sadece yolculuğun bir noktasından bir noktasına geçmektir. Dirilişe göre asıl ölümler Haktan hakikatten kopuk olanlardır. Onlar bedenlenmiş yaşasalar bile ruhen ölüdürler. Diriliş ölümü de aşan bir hakikattir.

Sezai Karakoç ölüme bakışını şu mısralarla dile getirir.

“Ölümlle sağ tutmak sağ olanı
Ölümün ışınıyla görmek
Karanlık gecede
Kara taştaki
Kara karıncayı”

Diriliş

Sezai Karakoç’a göre "Diriliş, aslında bir edebiyat akımından çok, bir hakikat akımıdır. Yeniden inanmak, yeniden düşünmek, yeniden duymaktır." Diriliş düşüncesi evrimcilerin ve devrimcilerin yakalayamadığı; yıkmadan inşa etmeyi, anlamsızlaştırmadan değerli kılmayı, öldürmeden diriltmeyi hedefler. Şu mısralar bir dua gibi söylenir onun ağzında.

“Evrin günlük sularla
Devrim irinle kanla
Bizse dirilişi gözlüyoruz
Bengisu bengisu kayna ve çağla”

Diriliş bir arayıştır ve arayanlar eninde sonunda bulacaklardır aradıklarını. Karakoç, bunu şu cümlelerle belirtir.“Arına arına aramaktır Diriliş. Bulacaktır bir gün kendini. Kendini bulanlarla bulacaktır kendini!”

Sezai Karakoç diriliş insanın özelliklerini şu sözlerle ifade eder. “Bu insanın var olusunun temeli Allah inancıdır. Dünyada ki tüm eylemlerini, faaliyetlerini kendi adına değil, Allah rızası adına yapar. Kişileri, eşyayı, düşünceleri putlaştırmanın amansız düşmanıdır. Maddeye değil ruha; öze değil, hizmet erdemine; kendine değil, başkasına öncelik tanır. Gerçeğin ışığında tarihi yeniden yorumlar, gelecek zamanı en az şimdi ki zaman kadar gerçek kabul eder. Bu dünyada yaşarken, öteki dünyayı da ihmal etmez, O nu da yaşar. Ona göre gurur öldürücü, alçak gönüllülük dirilticidir. Tevazu bütün kapıları açan tek anahtardır. Klişeci değil, özcü; lafızcı değil, anlamcıdır; kötümser değil, iyimserdir. İnceleyici, yoklayıcı araştırmacıdır. Gaflet mimari değil, uyanıklık işçisidir. Ezberci değildir.

Kritikten önce otokritiğe önem verir.”Benlik” pürüzüne takılmamalıdır. Kendini insandan soyutlamaz. Ahlakı, hukuku, estetiği, metafiziği ile ilgilidir. Ebedi olana meyillidir. Geçicinin tutsağı olmamaya çalışır. Bu nesil tahkik nesli, araştırmacı nesil olmalıdır...

Ahlak

Diriliş düşüncesi, ahlâkın çıkış noktasının ve özünün metafizik dünyada, yani Allah'ta, Allah'ın peygamberler aracılığıyla gönderdiği dinde aranması gerektiğini belirtir. Sezai Karakoç her zaman için ahlak ve inancı aynı potada eritme taraftarıdır. Elde edilen ahlak nizamının sadece pozitif temelleri onu ayakta tutmaya yetmez. Bundan dolayı fizikötesi temeller üzerine de inşa etmek gerekmektedir. Sağlıklı ve sağlam bir ahlak anlayışı ancak maddi ve manevi şartların birlikteliğinde gerçekleşebilir.

Dirilişe göre günümüzde insanlığın yaşadığı problemler ahlaki bir krizin neticesidir. Bu krizden çıkmanın metodu beşerin ahlaki sorumluluklarını yerine getirmesi ve vazife şuurunun gelişmesinden geçmektedir.

Diriliş düşüncesine göre bu kavram bir cihetiyle metafizik temele ve kurama, diğer bir yönüyle ise içtimai yaşama, pratiğe yönelik kapsamlı bir kavramdır. Sezai Karakoç'a göre Müslümanlar, kapalı ve dar ahlâk anlayışının ötesinde bütün dünyayı bağrına basmakla vazifeli “yüce ahlâk çilelileridirler.

Diriliş düşüncesine göre dinin sadece ibadet ve amel boyutunu yerine getirmekle din ve inanç özgürlüğünün yerine geleceğini düşünenler Müslümanları boş yere oyalamakta ve onlara kötülük etmektedirler. Onlar, bu ibadetleri yerine getirmenin de ilk etapta bir şuur kazanmak, bir ideale gönül vermek ve uygun koşulları hazırlamak sonucunda olabileceğini bilmemektedirler.

Sanat

Diriliş doktrinin sanat algısı kutlu değerlerimizden ve derin bir metafiziğin kaynağından beslenir. Onun sanatında hayret makamına ulaşmış bir dervişin derin heyecanı gözlenir. “Kaçsa da, inkâr etse de, sanat; hep “Tanrı’ya doğrudur” der.

Karakoç’un aşağıdaki cümleleri onun sanat anlayışını anlatır. “Sanat, tutumum genel dünya görüşümün bir bölümünden başka bir şey değildir. Onu bir sesin, yeni bir sesin sırtına yüklemekten ibarettir. Benim şiirim, aşk, hürriyet, yasayış ve ölüm gibi var olmanın dinamitlendiği noktalardaki trajik espriyi, irrasyonele ve absürde bulanmış (mutlak) zapt etmektir. Sanatı, bir takım duyguları (ama o duygular ne olursa olsun, çağla ve insan içinin derin bölgesi, en alt bölgesiyle ilgisi ne olursa olsun) heykeltıraş gibi yontmaktan ibaret sayanlarla, sanatı sadece doktrinlerin propaganda aleti sayanlardan ayırılıyorum. Bence sanat eseri, öyle bir varlık ve yaratıktır ki, bir açıdan insanı metafizik yüksek fırınlarına sokup çıkarırken, öte yandan, tek başına bulutsuz ve sakin, zeytin dalı, çam kokusu ve güvercin dolu yaz göklerinde, yüksek heyecanlarda dolaştırır. Sanat eserinde, ‘saf yaratış’ karşısında duyulan heyecanı verici bir çarpıcılık gizlidir.”

Peygamber

Diriliş düşüncesinde peygamber bir muştucu bir kurtarıcıdır. Sezai Karakoç attığı her adımda peygamberin izini takip eder. Onun elinde tuttuğu ölçü O’nun ölçüsüdür. Bir kıstas olarak peygamber her derdin ilacı her yaranın merhemdir. Karakoç’un eserlerine peygamberlerin derin solukları sinmiştir. Onun şiirlerinde peygamber karanlığı aydınlatan bir kandil gibi parlar. Sadece peygamberleri anlattığı “Yitik Cennet” kitabı bir peygamberler tarihi kitabından çok daha ötede anlatır peygamberleri. Onun her kelimesi her düşüncesi peygamber hamuruyla yoğrulmuştur. Peygamberimize yazdığı şiirinde ona olan sevgisini şu mısralarla ifade eder.

“Göz Seni görmeli, ağız Seni söylemeli
Hafıza Seni anma ödevinde mi?
Bütün deniz kıyılarında Seni beklemeli
Sen Eskimoların ısınması Sevgililer mahşeri”

Allah

Karakoç’un her işi Allah’ın rızasını kazanmak üzere kurgulanmıştır. Onun her niyetinin altında Allah’a iyi bir kul olma duygusu yatar. O bunu şu cümlelerle izah eder. “Esas olan, var olan, ebedi olan Allah’tır. Gerisi Allah’ın yarattıklarıdır. Onun için bütün kâinata bir birlik, bir ahenk vardır. Bu ahengin temelinde de Allah’ın varlığı ve ebediliği bulunmaktadır. “

Karakoç yalnızca Allaha tapan bir kulu kimsenin yenemeyeceğini şu sözlerle ifade eder.

“Allah’a tapma, insanın ve tabiatın tanrılık iddiasını yıkma, onları çıplak hakikatleriyle kavramaktır. Allah’a tapma, izafi olandan sıyrılıp mutlak olanla donanmak, fanilik perdesini yarmaktır. Allah’a tapma, insanları ve tabiatı putlaştırmama, benlik putunu kırmak demektir.” Böylesine bir silâhla donanmış ruh, silâhın ta kendisi olmuş demektir. Artık onu hiçbir bir kuvvet, hiçbir bir silâh yenemez”

Diriliş düşüncesine göre; inanmadan ve Allaha bağlanmadan var olmak mümkün değildir. Allahsız var olduğunu düşünen bir zan içindedir. Gökte ve yerde, soluk alan ve almayan, kımıldayan ve kımıldamayan her şey ancak Allah’ın varlığıyla vardır. Her şey Allah’la diridir. İnsan, Allah’a inancını yitirmişse ölüdür, ruhu boğulmuştur.

Sezai Karakoç’ a göre olgunluğa ulaşan bir inanma, Allah’ın her yerde ve her zaman hazır ve nazır olduğuna inanma, Allah’ın her şeyi gördüğüne, işittiğine, bildiğine ve her şeye gücünün yettiğine inanmadır

Toplum

Diriliş düşüncesinde toplum aynı inançta eriyen insanların oluşturduğu bir yapıdır. Bu birliğin kaynağında derin tarih kökleri ve inanç yatmaktadır. Bu yapıda herkes eşit ve kıymetlidir. Kimse kimseden üstün değildir. Üstünlük takvada ve ahlak güzelliğindedir.

Sezai Karakoç parti programında toplum kavramına bakışını şu sözlerle ortaya koyar. “Toplumun yapısının temeli manevi yapıdır. Kişilerin inanç ve ahlâkça, tavır ve davranışça en ileri ve üstün bir seviyede yetişmeleri için devletin bu ideali gözetmesi gerekmektedir. Din, manevi yapının kaynağı ve dayanağı olarak değerlendirilecektir.”

Diriliş düşüncesinin en önemli unsurlarından birisi de toplum yapısının korunup muhafaza edilmesidir. Karakoç, bunu şu cümlelerle ortaya koyar. “Toplum yapısının korunması, bir yandan kişi, öte taraftan devletin sağlamlığı için garanti teşkil ettiğinden, birinci derecede önem taşıyan millî bir görevdir. Toplumu sağlam bir şekilde ayakta tutan manevi sütunlara ve maddî dayanaklara sahip çıkacaktır devlet.”

Tasavvuf

Sezai Karakoç tasavvuf yolunu medeniyetimizi kuran ana yollardan birisi olarak görür. Tasavvufi kurumlar aynı zamanda toplumsal ahengin kurulduğu birer eğitim müessesleri olarak görülebilir. Diriliş düşüncesine göre tarikatlar birer ahlak ve maneviyat mektepleridir. Diriliş düşüncesine göre bu kavram, ahret hayatına yakınlaşmayı sağlayan fikir iman ve eylemlerimizin genelini içerir. Tasavvuf yolu maveranın kapısını aralayıp bu dünyadayken göstermek ister. Hakka giden yollar hep aynı kapıya çıkar. Herkes kendine uygun bir mizaç içinde bu hedefine ulaşmaya çalışır.

Tasavvuf Sezai Karakoç’un, düşüncelerinin en önemli kaynaklarından. Diriliş düşüncesi açısından tasavvuf kurumlarına baktığımızda bu kurumlardan Kitap ve Sünnet’ten ayrılmayan, aşırılığa

kaçmayan, bozulmamış, kendini yenileyen kurumların İslâm medeniyetine, büyük katkılar sağladığını söyleyebiliriz.

Diriliş düşüncesinin tasavvuf algısı metafizik algıdan beslenir. Burada metafizik düşüncenin bir aracı olarak görülebilir. Karakoç, metafiziğe bakışını şu cümlelerle anlatır.

“Bizim metafiziğimiz; Tanrı ve ahiret inançlarıyla şahdamarında gürül gürül canlı kan akan bir metafiziktir; İslâm Uygarlığı'nın temel ilkesi olan mutlaklık âleminin dünya penceresinden görülen manzarasıdır. Bu dünya, aslında o dünya metnine bir çıkma, bir dipnotudur. Karakoç, tasavvufu bir varoluş ve benlikten sıyrılma aracı olarak görür. “Suda kendini gören at ürker ve nehri geçemez.” Ona göre, her şeyde kendini gören, kendini aşamaz, kendini aşamayan, varoluşunun zirvesine eremez.

Politika

Diriliş düşüncesine göre politika sırf politika yapmak için yapılmaz. Onun altyapısında Allah rızası ve topluma hizmet duygularının olması gerekmektedir. O idealin siyasetini yapar ve siyaseti ideal olana eriştirmeye çalışır. Dirilişte parti ve partililik taassubu yoktur.

Diriliş düşüncesine göre politika, devlet adamının yönetim konusundaki teorik bilgilerini hayata geçirirken başvurduğu araçlar, usuller ve denemelerin toplamına verilen addır. Devlet adamı politikayla uğraşacaktı. Fakat politika yapmanın da bir derecesi, bir sınırı olmalıdır. Politika için politika yapmak, bir meslek haline gelen politikaya iyice bağlanmak, hoşgörüyü, politika uğruna toplumun ve memleketin zararını göremeyecek noktaya kadar götürmek, insanlara şirin görünmek için gerçekleri söylemekten kaçınmak, günümüz devlet adamının belli başlı çıkmazlarından. Diriliş düşüncesi bu handikapların aşılmasını ve politikanın hakikat uğruna yapılmasını savunur.

Eğitim

Sezai Karakoç eğitim kavramına bakışını şu cümlelerle ortaya koyar. “Öğretim ve eğitimin amacı, insanımızı yetiştirmektir. Kendi medeniyetimizin insanını. İnsanımız, bilgi, ahlâk ve idealce dünyanın en üstün insanı olmalıdır. Okullar, sadece öğretimin sağlandığı yerler olarak değil, aynı zamanda ahlâkça yüksek, üstün karakterli gencin eğitildiği yerler olarak düşünölmelidir. İnançlı, yurt ve millet sevgisiyle dolu, merhametli, insanlık sevgisi taşıyan, hayvanlara eziyet etmeyen, onları koruyan, yaratıkların tümüne insanî bir gözle bakan, çalışkan, bilgili, çok cepheli, yeteneğinin kapasitesini sonuna kadar kullanan, teoride en derin, pratiğe de mümkün olduğu kadar en uyumlu bir genç yetiştirme, eğitim ve öğretim programının amacını oluşturmaktadır.”

Karakoç’a göre eğitimin amacı idealist nesiller yetiştirmektir. Bu düşüncesini şu cümlelerle anlatır. “Millî eğitimin temel amacı, kendi medeniyetimizden kaynaklanan bir ruhla, millet bilincine ermiş idealist bir gençlik yetiştirmektir. Bu gençlik, yüksek ahlâkî değerlere inanacak, yurtsever, fedakâr ve feragatkâr olacaktır. Bu gençlik, manevi değerleri üstün tutmakla birlikte, ülkenin maddeten ve askerî açıdan da güçlü olması için bütün çabasını sarf edecek bir gençlik olacaktır. Ancak bu özellikler, onu, başka halklara düşman ve tüm dünyadan kopuk yapmayacaktır. Merhametli, insancıl, bilgili ve yüksek karakterli bir gençlik, geçmiş ve çağdaş kültüre dayalı bir kültür planının başlıca hedefidir. Genç insanda, teorik bilim sevgisini ve erdeme ulaşma amacını geliştirme, bu hedefin özünü oluşturur.”

Bilim

Diriliş düşüncesine göre “Bilim, hakikate götüren temel yol, yöntem ve araçtır.” Bilimden uzak bir bakış açısı diriliş düşüncesine uymaz. Diriliş çağın teknik şartlarını aşmayı ve her türlü teknolojiyi elde etmeyi savunur. Ancak her alanda güçlü ve caydırıcı olduğumuz zaman diğer uygarlıkların şerrinden emin olabiliriz. Sezai Karakoç’a göre kuvvet her zaman Hakk’ın emrinde olmalıdır. Kuvvetin ve tekniğin tek belirleyici olduğu anlayışların insanı insan olmaktan çıkarıp eşyanın kölesi olacağını söyler. Bu noktada bilim Hak ve hakikatin emrinde olmalıdır.

O varlığımızı korumak ve başka uygarlıkların kölesi olmamamız için bilimi bir yol gösterici olarak görür. Bu düşüncesini şu cümlelerle ortaya koyar,

“Medeniyetimizin çağımızda bir tekniği, bir sanat ve estetik ifadesi, bir düşünce dinamiği, bir bilim ağı olmalı ki Batı uygarlığı ile savaşılabilelim ve benliğimizi koruyabilelim.”

Ekonomi:

Sezai Karakoç’a göre hakikatte mülkün tek sahibi Allah’tır. Bizler ancak birer emanetçi olarak eşyaya sahip olmaktayız. Diriliş düşüncesi emeğe ve üretime dayanan bir ekonomi algısı üzerine kurulur. Onda israf ve lüksün şatafatı yoktur. Paradan para kazanma sistemleri dirilişin ekonomi algısına uymaz. Sezai Karakoç’a göre madde manayı değil mana maddeyi belirler. Onun üst yapısı her zaman için ruh olmuştur. Para bir araçtır ve amaç olamaz. Diriliş düşüncesine göre ekonomi de bir kültürel yansımadır. Karakoç bu durumu şu sözlerle dile getirir.

“Diriliş eri bilir ki ekonomi kültürün eşyaya dönük yüzüdür. Nasıl ki, hafif kültürle ağır sanayi olmaz. Onun için ruhunu Allah’a teslim etmiş olan Müslüman ibadetin ağır ve kalifiye elemanı olduğu gibi, onun topluma ve tarihe dönük yüzü olan ve ağır kültürün yolcusu ve eşya ve tabiatın çevik yüzü olan sanayinin ve tarımın sayı ve para diliyle ifadesi olan ekonominin ağır görevlisi ve işçisidir.”

DİRİLİŞ DÜŞÜNCESİNİN GÜNDEMİ

Diriliş düşüncesine göre, İnsanın asıl gündeminden uzak düşmesi onu sahte gündemlerin koynunda oyalayıp durmaktadır. Küçük menfaatlerin peşinde koşuşturup dururken en büyük menfaatlerin kaçırıldığının farkına varılmadan zaman gelip geçmektedir. İnsan kendini anlamını kaybetmiş ve de kendini aramaktadır. Maddi sahalarda ki başarı insana özlediği mutluluğu bir türlü getirmemiştir. İnsanın varoluş gayesinin dışında yaşadığı her dakikada maddi ve manevi elemeler yakasını bırakmamıştır.

Tüm bunların dışında bu yapay olarak kurgulanmış bir dünyada sisli ufuklar yolları kapatırken şer güçlerinin hesaba katmadıkları ve oyunlarını kurarken akıllarına getirmedikleri bir hakikatin varlığı her yerde hissedilmektedir.

Dünyada ki tüm sahte gündemler değişmeye ve baki olanın karşısında erimeye, yok olmaya mahkûmdur.

Diriliş düşüncesine göre diriliş ne anlık bir heves ne de gelip geçici bir modadır. Diriliş ezelden ebede giden zamanın değişmeyen tek hakikati karşısında boynunu büküp kalbini sonsuzluğun sahibine adamaktır. Diriliş kalbi olanların kalbi ruhu olanların ruhudur.

Bu ruh sayesinde, Moğol ve haçlı ordularının karşısına birer aslan gibi çıktı atalarımız. Çanakkale siperlerinde ölümü içtiler. Yemenin yılan dilli sıcağında can verdiler. Sarıkamış'ta donarak Hakka yükseldiler. At sırtında kıtaları kumaş gibi kesip biçtiler. Tüm dünyaya medeniyet nedir öğrettiler.

Diriliş düşüncesine göre; ırklara ve coğrafyaya göre milleti tarif etmek ve millet kavramını maddi sebeplerle açıklamak insanları hakiki anlamda bir araya getirmek için yeterli değildir. Bu millet tanımları milleti oluşturmaktan uzak yapay tanımlardır. Yüce dinimiz İslam'a göre, bir küfür milleti bir de İslam milleti vardır. Hak katında asıl millet İslam milletidir. Ve küfür tek millettir. Diriliş fikrinin ana gündemi İslam milletini derlemek toparlamak ve bir araya getirmektir.

Diriliş düşüncesine göre; İslam medeniyetini yeniden ihya ederek tüm cihana bu hakikati yaymak ve bunun sorumluluğunu taşımak görevdir. İslam milletini yeniden ortaya koymak aramızda ki kardeşlik hukukunu yeniden tesis etmek çıkış noktasıdır. Bir diriliş erinin en birinci vazifesi geçici olmayan asıl gündemi izlemektir. Bu yolda önüne gerilen tüm engelleri aşmak sabırla ve ısrarla yoluna devam etmektir.

Diriliş düşüncesine göre, bu değişmeyen gündemdir. Öbür gündemler bunun kadar önemli değildir. Vakti bu gündeme göre ayarlamak lazımdır. Müslümanlar tembelliğin gafletin ve ihtilafın kuyusundan çıkmalı ve bir olanın birlik olmanın şuuruna erişmelidir.

SEZAI KARAKOÇ'TA İSLAM COĞRAFYASININ PARÇALANAMAZLIĞI

Sezai Karakoç, Arif Nihat Asya'nın bir şiirinden bir alıntı yaparak "Fırat niçin, Dicle niçin, Aras niçin Benden doğar, bana dökülmez?" sözünden yola çıkarak İslam ülkeleri arasındaki sınırların suni sınırlar olduğu gerçeğini dile getirir.

Ergani'de Büyük Suluk denilen sarnıca atılan mendilin Bağdat'tan çıktığını rivayet etmesi Sezai Karakoç'un doğup büyüdüğü ve yaşadığı yerin İslam şehirlerine olan bağlılığının ve coğrafi altyapısının İslam ülkelerini birbirinden koparan suni sınırların uzağında olduğunun bir işaretidir.

Diriliş düşüncesinin en önemli saç ayağı coğrafyanın parçalanmazlığıdır. Aynı imanın, aynı inancın yoğurduğu insanları birbirinden ayıran suni sınırlar diriliş düşüncesinin ortadan kaldırmaya çalıştığı sınırlardır. Bunu, aşağıdaki mısralarda şöyle ifade eder¹⁷

¹⁷ Gün Doğmadan, Diriliş Yayınları, İstanbul, 2001, s.631

Ne kadar uzaktık Dicle'den
Çok yakınında doğmuşken
Dicle ki aşağılarda köpüklerinden
Bir şehir doğurmuş Bağdat'tır bu senin ülken
Bağdat'tır bu kardeşim senin ülken
Aynı Dicle'ye düşüp toprağa yükselmesi yeniden
Ayna koparmak boyuna ayna koparmak güneşten
Açık ve seçik bir fetih kılıçla yarılan güneşten
Senin şehrin benim şehrim ve hepimizin şehri
Bir nehrin şehri ki bizi yıkamıştır ruh ve beden
İçimizde akmıştır gece ve gündüz demeden

Sezai Karakoç, Diyarbakır, Kahramanmaraş ve Gaziantep yıllarında aynı kaderi yaşayan insanımızı yakından tanımış aynı alinyazısının hikâyesini buralarda iyice sindirmiştir. Onun İslam milletini birleştirmeyi amaçlayan düşüncesinin temelleri aldığı aile terbiyesinde, yaşadığı yerlerin dünyaya bakış açısında şifrelenmiştir. Emevi, Abbasi, Selçuklu ve Osmanlı çizgisinde bölünmez bir bütünlük arz eden bu coğrafyanın parçalanışı onun kabul edemediği bir durumdur.

Sezai Karakoç'un parasız yatılı olarak okuduğu yerlerde farklı yerlerden gelen insanlarla tanışması ve dostluk yapması onun Türkiye gerçeğini bizzat yaşayarak öğrenmesini sağlamıştır.

Ailesinden aldığı terbiye ve zorluklar ve imkânsızlıklar içinde yaptığı tahsil hayatı, Sezai Karakoç'a direnen ve hak bildiği yoldan taviz vermeyen bir şahsiyet ve karakter kazandırmıştır.

DİRİLİŞ DÜŞÜNCE Sİ PERSPEKTİFİNDEN MİLLET KAVRAMINA SOSYOLOJİK BİR BAKIŞ

Sosyoloji ilminin değişik bakış açılarına sahip teorisyenleri millet olgusu hakkında genel geçer bir fikir beyan edememişlerdir. Bunun alt yapısında sosyal bilimlerde objektiflik kriterini sağlayacak temel unsurların olmaması yatmaktadır. İnsan ve toplum faktörü sürekli değişen ve farklılık arz eden bir yapıdadır. Bu noktada millet nedir sorusuna kesin bir cevap bulmak mümkün değildir. Bir kavram olarak millet, üzerinde çok farklı tanımlamaların yapıldığı çok değişik tarifleri içine alan bir toplumsal olgudur. Esasında sosyoloji disiplini her ne kadar çıkışında bir evrensellik ve genel geçerlik ilkelerine sahip olsa da sonraki süreçte öznel bakış açılarının ağırlık kazandığı bir disiplin olmuştur. Bunun alt yapısında atomun parçalanması ve kuantum fiziğinin Newton fiziğinin iktidarını sarsması yatmaktadır. Artık belirsizlik ve öznel bakış açıları sosyolojinin en belirleyici bir unsuru haline gelmiştir. Post modern teoriler ve “Hermeneutik” dayatıcı metinlerin yerine yoruma açık metinleri gündeme taşımıştır.

Millet kavramı ile ilgili olarak var olan literatürü yeniden yazmanın konumuz açısından var olanları tekrardan öteye gitmeyeceğini düşündüğümüz için kısa bir özet halinde vermeyi uygun bulduk.

Sosyologların çoğu millet kavramını etnik temellere dayandırmıştır. Bu bakış açısı genel anlamda Avrupa merkezci bir bakışın ürünüdür. Avrupa toplumlarında etnitiseye dayanan millet olgusu kaynağını Reform ve Rönesans’a dayandırır. Ortak bir Hıristiyan milleti yerine ırkın ön plana geçmesi Fransız ihtilalı ile doruk noktasına çıkar. Fransız ihtilalından sonra bu ırkçı bakış açıları milliyetçilik adı altında tüm dünyaya pazarlanır. Bizde ki milliyetçilik ideolojisi de kaynağını bu ihtilaldan alır. Osmanlı modernleşmesi batıyla olan ilişkilerinde daha ziyade pasif bir konumda kalmıştır. Teknik anlamda gerçekleştirilmesi gereken süreç daha çok sosyal ve psikolojik sahada toplumu etkilemiştir.

Bazı sosyologlar ise etnik kimlikten ziyade ortak bir tarih ve dil faktörünü ön plana çıkaran millet tanımları yapmışlardır. Bunların teorilerinin temelinde hissedilen ve benimsenen psikolojik bir halin ve tutumların yansımaları vardır. İnsan kendini hangi milletin ferdi olarak hissediyorsa o insan o milletin bir ferdidir.

Ortak bir coğrafyada yaşayan insanların aynı milletin bir parçası olduğunu savunan ve daha ziyade bu yolla var olan devletlerini koruma duygusu içine giren bakış açıları da mevcuttur. Bu tarz bir yaklaşımı Osmanlı imparatorluğunun parçalanmasını engellemek için ortaya atılan Osmanlıcılık düşüncesinde görebiliriz.

Genel anlamda modernite sürecinde ortaya konan millet tanımları genelde seküler bir bakış açısının ürünü olarak tanımlanabilir. Fakat bizim burada ele aldığımız millet tanımı ise daha ziyade kaynağını metafizik temellerden alır.

İnsanın ontolojik anlamda varlığı algılayış şekli onun düşünsel dünyasını belirler. Zihinsel algı kalıplarının arka planında ne olduğu düşüncenin rotasını belirleyecek ana unsurdur. Farklı paradigmalardan farklı millet tarifleriyle sonuçlandığı ortadadır. İnsanı beş duyu ile sınırlandıran ve her şeyi madde planında ele alan algılar varlığı gelip geçici bir zamanda gelip geçici duyguların esiri olmaktan kurtaramazlar. Yaşamı sadece dünya hayatı ile sınırlandıranların kavramları öldükten sonra yaşamın devam ettiğine inananların kavramlarıyla aynı olamaz.

İnsanı dünyaya atılmış bir varlık olarak tasavvur eden egzistansiyalist filozofların “absürd” kavramının etrafına sığınışları ve ruhsal marazlar karşısında derin bir sukuta bürünmeleri yaşlı küremizin son yıllarına damgasını vurmuş fikri krizlerden birisidir. İnsan bencilliğinin bir uzantısı olan ırkçılık hastalığı nasyonalizm olarak bu felsefenin kucağında doğmuştur. Materyalist bir dünyanın doğurduğu en büyük vasıtalar insanları toplu olarak öldüren silahlar ve bireysel zindanlarda boğan antidepresanlar olarak gözlemlenebilir.

Diriliş düşüncesi açısından millet kavramına baktığımızda ilk etapta şu konunun altını çizerek başlayabiliriz. Dirilişe göre toplum bir kişi dahi olsa yine toplumdur. Birey dediğimiz kavram başlı başına içine insanı dâhil eden ve küçük bir kâinat olarak görülen varlığı karşılamaz. İnsan âlemin küçük bir numunesidir ve her insan ayrı bir âlemdir.

Sezai Karakoç sadece millet kavramına değil bütün kavramlara tarihi sosyolojik metodun penceresinden bakma taraftarıdır. Onun bu çözümlene tekniğinin kaynağında inanç ve onun temel malzemeleri olan kitap ve sünnet vardır. Diriliş düşüncesi her meseleye derin bir estetik ve büyük bir ahlak penceresinden bakar. İnsanın kâinatta var olma sebebi onda anahtar kavramlardan birisidir. İnsan bu yeryüzü denin mekâna neden gelmiştir. Ve var olma amacı nedir sorularını sorar. Dirilişe göre Allah bütün mahlûkatı kendisine kulluk yapmaları için yaratmıştır. Sezai Karakoç aynı inancın mensuplarını ırk renk ve dil ayrımına maruz kalmadan bütünüyle aynı milletin parçası olarak görür. O bu milletin adının İslam milleti olduğunu söyler.

Sezai Karakoç İslam medeniyetinin ortaya koyduğu millet algısının hakiki anlamda ortaya konmuş tek millet algısı olduğunu belirtir. Hakiki anlamda millet olmanın temelinde aynı ideale bağlı olmak ve bu ideal uğruna bütün varlığını ortaya koymak gerekmektedir. Millet olmanın içtimai, ruhsal, parasal ve politik temellerinin ötesinde en önemli temeli medeniyet temelidir. Medeniyetin üstüne bina edilmiş olan millet varlığını kendini var eden değerlerden almaktadır. Eğer medeniyet temelini milletin altından çekersek geriye biyolojik olarak varlığını devam ettiren yığınlardan başka bir şey kalmaz. Farklı iklimlerin farklı coğrafyaların çocuklarını binlerce yıldır aynı cephede tutan bu millet anlayışından başka bir şey değildir.

Diriliş düşüncesine göre milletin tarifine baktığımızda Sezai Karakoç “Günlük Yazılar IV” kitabında milleti şu cümlelerle tarif eder. “Millet, İslam anlayışında, aynı inancı paylaşan insanların şuurlu topluluğudur. Yani, İslam’da (millet) kavramı, Durkheim’in (dolayısıyla Ziya Gökalp’ın) millet anlayışının çok dışında bir kaynağa, medeniyet kaynağına bağlı bir kavramdır. Millet, İslam anlayışında bir medeniyetin halkına verilen addır. Oysa

Avrupa'nın millet kavramı, insancılığa aykırı, zıt bir kavramdır. İslam'ın millet kavramı ise insanlığı içerir, onu oluşturur. İnsanlık medeniyeti topluluğu anlamına gelir.”

Müslümanların millet algısı ile batı düşüncesinin millet algısı arasında çok büyük farklar vardır. İslam milleti maddi açılardan farklı olan insanları manevi bir toparlanışın otağında bir arada tutmaktadır. Batı düşüncesinin millet algısında daha ziyade sebepler maddi çerçevelerin etrafında oluşur ve aradaki maddi bağlar ortadan kalkınca millet olma şuuru çok çabuk ortadan kalkar. Batının etnisiteye dayanan millet anlayışında “güç” kavramı temel belirleyici kavramdır. Bundan dolayı zayıfların ve acizlerin kendi milletlerinin bir parçası olarak yaşamasına dahi tahammül edemezler. Bunun en bariz örneği aryan ırkının üstünlüğüne inanan Nazilerin sakatları ve zayıfları seri ve toplu şekilde öldürmeleridir. Fakat İslam milletinde en zayıfın hakkını bile koruyan bir manevi mekanizma vardır. Sadece insanları değil doğada ki tüm varlıkları aynı şekilde koruyan ve gözeten bir anlayış hüküm sürer.

Ziya Gökalp tarafından ortaya konan yeni millet algısı esasında Durkheim'in fikirlerinin bize göre ayarlanmasını içerir. Esasında iyi niyetli olan Ziya Gökalp yıkılan bir imparatorluğun nasıl ayakta kalacağını düşünüyordu. Fakat ortaya koyduğu düşünceler bölgemizde binlerce yıldır hüküm süren millet algılarından farklıydı. Bu yeni millet tarifinde milleti meydana getiren unsurlar arasında din faktörü belirleyici unsur olmaktan çıkıyordu.

Diriliş düşüncesine göre millet ticari bir müessese değildir. Milleti oluşturan sebepler somut sebeplerden ziyade soyut sebeplere dayanır. Eğer milletin varlığı büyük bir ideale dayanmıyorsa o millet bir yığın olmaktan kurtulamaz. Yığınlar belli zamanlarda belli yerlerde bir araya gelirler ve dışarıdan ne kadar kalabalık görünürlerse görünsünler sonunda dağılmaya mahkûmdurlar. Eğer ortada bir ruh yoksa millet dediğimiz topluluk bir yığın haline gelmekten kurtulamaz.

Sezai Karakoç' İslam milleti kavramını düşüncesinin ana fikri haline getirmiştir. O İslam milletini şu kelimelerle izah eder. "Nedir bu millet? Bu millet, adıyla sanıyla "İslâm Milleti" dir. Hz. Âdem'den başlayarak, muvahhidler, müminler, Millet-i İbrahim adlarıyla gelen, Peygamber Efendimiz'den itibaren de "İSLÂM MİLLETİ" adını alan, Allah'ın izni ile kıyamete kadar da sürecek, gerçek insanlığın ve insancılığın milleti olan millettir. "

Diriliş düşüncesine göre millet ve medeniyet unsurları birbirinden ayrılamaz. Bir milletin mensubu olmak aynı zamanda bir medeniyetin mensubu olmaktır. İslam medeniyeti ile İslam milleti aynı köklerden beslenen bir ağaç gibidir. Bu ağacın kökü İslam milleti bu ağacın meyvesi ise İslam medeniyetidir. İslam'ın insanlığı çeşitli daireler içinde ele aldığını ve bu dairelerin iç içe geçmiş daireler olduğunu belirterek bu dairelerin en büyüğünün insanlık dairesi olduğunu ifade eder. Bu noktada insanlar arasında insan olmak bakımından bir eşitlik olduğunu savunur.

İnsan topluluklarının hepsinin birbirinden değişik şekilde yaratılmış olmalarının içinde büyük bir hikmetin gizli olduğunu görebiliriz. Eğer bu farklılıklar olmasaydı ne sanat ne ticaret ne de medeniyet adına hiçbir gelişmeden bahsetmek mümkün olmazdı. Bu noktada en büyük daire olan insanlık dairesinin içinde barındırdığı farklılıklarla değerli olduğunu belirtebiliriz.

Diriliş düşüncesinde, insanlık dairesinden sonraki daire ise millet dairesi olarak ele alınır. Bu dairede insanları İslam milleti ve küfür milleti olarak ikiye ayırır. Küfür milleti içinde ne kadar çok dini inancı ne kadar çok değişik ırktan insanı içerirse içersin sadece tek millettir. Aynı şekilde İslam milleti birbirinden etnik olarak, ekonomik olarak, sosyal ve siyasal anlamda ne kadar farklılık içerirse içersin tek millettir. Zamanlar ve mekânlar içinde süre gelen bir hak batıl mücadelesi vardır ve bu mücadele İslam milleti ile küfür milleti arasındadır. Günümüzde İslam milleti birliğini ve beraberliğini sağlayamamış olup parça parça olmuştur. Sezai Karakoç İslam coğrafyasının ayrı parçalanmışlığını "Alinyazısı Saati "şiiirinde şu mısralarla dile getirir.

“Ey İslam ülkeleri
Birlik sizin ana ilkenizken
Paramparça oldunuz
Niçin ve neden “

Sezai Karakoç bu şiirde kendi ilkelerinden taviz vererek yozlaşan İslam ülkelerine bir davet göndermektedir. Gelin esas kaideniz olan ittihadı rücu ediniz ve gelin yeniden kâinatın en kıymetlisi millet olun demektedir.

Diriliş düşüncesine göre İslam milleti kesintisiz olarak sürmektedir. Sezai Karakoç bunu “Dirişin Çevresinde” isimli kitabında şu kelimelerle ifade eder.

"İslam milleti, ilk insandan başlayarak bugüne kadar, Allahın varlık ve birliğine inanan, peygamberleri ve kutsal kitapları tanıyan, kendi dönemlerinde ki peygamberlerin getirdikleri vahiy gerçeklerini benimseyerek onların istediği bir düzeni gerçekleştiren bütün insanların meydana getirdiği büyük inanmışlar topluluğudur. “

Diriliş düşüncesinde İslam milleti kavramı İslam toplumunun objektif ismiyken İslam ümmeti ise sübjektif ismidir. Bu sübjektiflik geçmişten bu zamana kadar devam eden bütün ümmetleri içine alır. İslam milleti tüm zamanları içine alırken İslam ümmeti ise tarihin belli dönemlerinde ki inanmışlar topluluğunu temsil eder. Millet kavram ve kapsam olarak ümmet dairesini de içine alan daha geniş bir dairedir. Sezai Karakoç “Tarihin Yol Ağzında” isimli kitabında bu kavramını şu kelimelerle anlatır. “Ümmet milletin öbür yüzüdür. Bu kavramları birbirinden ayrı kavramlar olarak değil, ayın ön yüzü, arka yüzü gibi birbirini tamamlayan kavramlar olarak düşünmek lazımdır”. Örneğin Nuh aleyhisselamın ümmeti, Davut aleyhisselamın ümmeti esasında İslam milletinin birer unsurudurlar.

Diriliş düşüncesine göre İslam milleti inanan her insanın bir parçası olabileceği açık bir millettir. Musevilikte ki gibi sadece doğumla elde edilebilen dinsel bir kimlik İslam’da yoktur. İman eden herkes bu milletin bir

ferdi olabilir. Fakat Yahudilikte sonradan hiç kimse Yahudilik dinine giremez. Diriliş düşüncesine göre İslam'ın çağrısı açık ve evrenseldir. Kapalı bir kutuyu andıran gizli ritüellerin olduğu bir dinsel anlayış yerine her şeyin açık olduğu bir dinsel anlayış İslam'da mevcuttur. Sezai Karakoç' a göre Hıristiyanlar dinle devletin ayrı olmasından dolayı bir millet haline gelememişlerdir. Bundan dolayı onların her zaman bir cemaat halinde kaldıklarını belirtir. Bu noktada İslam milletinin açık çağrısına kapalı kalan bütün inanışların cemaatlerin çıkmaz sokaklarında kaybolacağını söyleyebiliriz.

“Yitik Cennet “ isimli kitabında “millet ne bir ırk, ne bir dilin toplayıcı aksiyonundan doğar. Gerçek millet bir inanç etrafında örgütlenişten doğar.

“ millet hakikat uygarlığını gerçekleştirme görevini ruhunun tek yaşama besini yapmış ülkü toplumdur. “ diyen Sezai Karakoç milleti oluşturan ana omurganın inanç olduğunu beyan eder. Hakikat uygarlığını gerçekleştirmek bu milletin en büyük idealidir.

Diriliş düşüncesi “Millet-i İbrahim'in” bir parçası olmak için illaki Hz. İbrahim'in kanından gelmenin gerekmediğini onun yolunda olmanın yeteceğini savunur. Sezai Karakoç, “Hızır ile Kırk Saat” şiirinde geçen “kardeş kardeşi vurmuş ama Bedir de/Yeni ve gerçek kardeşlikler kurulmuş “ mısralarında gerçek kardeşliğin biyolojik kardeşlik olmadığını inanca dayalı kardeşlik olduğunu ifade eder. Bu noktada Bedir harbi inanç kardeşliğinin kan kardeşliğini yendiği bir harp olarak tarih sahnesinde yerini almıştır.

İslam tarihini incelediğimizde peygamberimizin kendi kabilesi ile harp yaptığını fakat ırkı ve dili farklı birçok kişiyle kardeşlik kurduğunu biliyoruz. İslam milletine dâhil olduktan sonra başka hiçbir şeyin belirleyiciliğinin kalmadığını görüyoruz. İslam milletinin içine giren herkesin aynı milletin bir parçası olduğunu anlayabiliyoruz.

“Ortadoğu'da paramparça edilmiş bir millet yaşıyor. Bu millet, İslam medeniyetinin kurucusu ve İslam medeniyetinin mirasçısı kutlu bir millettir.” Diyen Sezai Karakoç İslam ülkeleri arasındaki parçalanmışlığa dikkat

çekerken bu parçalanmışlığa rağmen bu insanların aynı milletin bir ferdi olduğunu belirtir. Çizilen bu sınırların istilacı ve sömürgeciler tarafından çizildiğini ve yapay sınırlar olduğunu ortaya koyar.

Batının millet anlayışının İslam'ın milletinin sönük ve ilkel bir taklidi olduğunu belirtir.

Sezai Karakoç'a göre batıdaki millet algısı esasında İslam milleti algısının zayıf ve arkaik bir benzeştirme çabasından öteye gitmez. Bu düşüncesini “Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi III” kitabında şu kelimelerle ifade eder.

“Batılıların millet anlayışı, İslam'ın millet anlayışının yanında çok geri, ilkel bir anlayıştır. Müslümanların millet ve devlet anlayış ve uygulamasına özendikleri veya ondan korkup çekindikleri için geçmişlerdir. Irk toplumuna “millet” demeleri insanlık anlayışıyla bağdaştırılması mümkün olmayan bir inat düşüncesinden başka bir şey değildir. Batının ırk esasına dayanan milliyetçiliği (nasyonalizm) çökmeye mahkûmdur. İslam ülkeleri için de, bu, zehirden farksız bir ideoloji olmuştur.” millet kelimesinin batıdaki karşılığı olan “national” etnisitenin ötesine gidemeyen bir kelimedir. Bu kelime bünyesinde derin bir inancı ve ideali taşıyamaz. Bu kelimenin yansıttığı millet algısı toparlayıcı ve birleştirici değil daha ziyade ayrıştırıcıdır.

Sezai Karakoç “Dirilişin Çevresi” kitabında tezini şu kelimelerle izah eder.

“Bu millet kutlu bir millettir. Bu milletin prensipler yasası Kur'an-ı Kerim'dir. Bu milletin sembolü hilaldir. Bu millet, Arap, Türk, Kürt, Zenci, Hintli diye ayırmaksızın, Birinci Cihan Savaşı da dâhil, İslam'ı yıkmaya çalışanlara karşı, bütün savaşlarda, kardeşçe ve yan yana çarpışmışlardır.”

Bu satırlardan da anlaşıldığı gibi Sezai Karakoç İslam milletinin çıkışını dinsel kaynaklara dayandırmaktadır. İslam milletinin hayatını belirleyen yasalar Kuran-ı Kerimdir. Geçmişte yaşanan ortak bir tarih algısı hafızalarda hala yaşamaktadır. Irkçılık ve ayrımcılık bu milletin yapısında yoktur. Hilalin olduğu her yerde bu milletin varlığına şahit olabiliriz.

Diriliş düşüncesine göre İslam milleti teorisi bütün insanlığın kurtuluş reçetesidir. Irkçılığın çizdiği çerçeveyi kırarak yepyeni bir anlayış getirmiştir. Bu durumu Sezai Karakoç şu kelimelerle izah eder. “Allah’a inananlar milleti olan İslam Milleti kavramını ilan eden kutlu kitabımız, ebedi hakikatler kaynağı Kur’an-ı Kerim’in işaret ettiği doğrultuyu göstermiştir. Yalnız Arabı değil, Acemi, Türkü, Hintliyi ve Afrikalıyı da kurtarmıştır. Onları ırk mefhumunun üstüne çıkarmıştır. Onları Allah’ın milleti yapmıştır.”

Dirilişe göre, Müslümanlar kendi aralarında birlik ve beraberliği sağlayamadıkları ve şeytanın fitnelere kapıldıkları için başarısız olmuşlar ve kendi vatanlarında birer köle muamelesi görmüşlerdir. İslam milletinin çoğu ferdi bugün dünyanın dört bir tarafında çeşitli zulümlere maruz kalmakta ve düşmanların elinde birer esir olarak yaşamaya çalışmaktadırlar. Bunun sebebi Müslümanların birleşerek kendi birliklerini kuramamasından kaynaklanır.

“Edebiyat Yazıları” kitabında fertleri bir araya getiren ana unsurun ideal birlikteliği olacağını dile getiren Sezai Karakoç, ırkçıların bile bu mefhumu kullanarak başarılı olmaya çalıştıklarını ideal kavramının arkasına saklanarak kendilerini insancıl göstermeye çalıştıklarını, komünizm perdesi arkasında milliyetçilik yapan slav milliyetçilerini örnek vererek şu satırla anlatmıştır.

“Aslında, ırkları, dilleri, hatta yurtları farklı da olsa, insanları birleştiren şey, “ideal birliği”, amaç birliğidir. Asıl millet, aynı ideale sahip insanların meydana getirdiği toplumdur. Medeniyet ve insanlık idealleri topluluğunun adıdır “millet”. Bu yüzdendir ki, çağımızda, Panislavizm gibi ırkçı istila arzuları, yine insancılık iddia ve maskelerinin arkasına saklanmaktadır.”

İslam milletinin en büyük sıkıntularından birisi kendine hakikat süsü vermiş sahte ideolojilerin insanları aldatmasıdır. Büyük bir sıkıntı içinde olan insanlık kendisine sunulan zehire ilaç diye sarılmakta ve bu arada hakiki kurtuluş reçetesinden mahrum kalmaktadır. Modern dünyanın en büyük çıkmazlarından birisi kapitalizm ve benzeri ideolojilerin kendilerini insanlara hakikatmiş gibi pazarlamalarıdır. Bunu yaparken süslü kelimeler ve yapay bir hümanizmi kullanmaktadırlar. İslam’ın millet anlayışının saracağı yaraları bu

yapay ideolojiler iyice kanatmakta ve yeni yaralar açarak dünyayı kana boyamaya devam etmektedirler. Bu arada kurdukları sahte İslamcı yapılarla İslam'ın barış ve kardeşlik hukukuna dayanan ve sadece kendini savunan algısını terörle özdeş hale getirmeye çalışmaktadırlar. İlimli ve radikal adı altında ortaya atılan İslamcılık modelleri esasında diriliş düşüncesinin ortaya sürdüğü İslam milleti tezini toplumun gündeminden düşürmeye yönelik yapay modellerdir.

Diriliş düşüncesine göre İslam milleti kutlu millettir. Bu millet aynı kaderin aynı duyguların potasında erimiş aynı hüznlerin teknesinde yoğrulmuştur. Tarihin rahlesine açılan millet kitabı yeniden yazılacağı günlerin özlemi içindedir.

Problemlerimizin temeli olarak yaşanan marazın teşhisinin yanlış olduğunu söyleyen diriliş , millet kavramını yanlış olarak algılayan problemler yüzünden kardeşliğin bozulduğunu beyan eder. Bu konuyu “Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi II” kitabında şu kelimelerle izah eder.

“Müslümanların kendi sağlıklı millet anlayışını bir tarafa bırakıp batının sakat millet anlayışına saplanmaları ciddi bir yanılgıya düşürmüştür bizleri. Her kavramın yeniden dirilişi gerekmektedir. “Millet” kavramı, bu kavramların en önemlilerinden biri. Belli bir dil veya ırkın topluluğu anlamına kullanılıyor gibi batılı anlayış çerçevesinde. Oysa buna eskiden millet denmez, kavim denirdi. Bu kavramı düzeltip, milleti, en medeni ve insani olan, ırk üstü, manevi kardeşlik, ideal kardeşliği anlamına geri döndürmek, birçok acılar içinde kıvranan halklar için şifa denilecek tek çaredir.”

Farklı ırklara mensup insanları bir araya getiren ve aynı idealler uğruna yaşatan kutlu dinimiz insanların yaratılışlarından kaynaklanan fitri hususlarını koruyan bir yapı arz eder. Meseleye bu cepheden baktığımızda İslam farklı ırkların ve kültürlerin yaşamasının bir teminatıdır. Fakat İslam'ın bu özelliğini bilmeyen bazı anlayışlar insanları tek tipleştirmeyi ve birbirine benzeştirmeyi din adına savunur adına gelmişlerdir.

Toplumun manevi temeller üzerine inşa edilmesi gerektiğini savunan diriliş düşüncesi sadece maddi temellerin gelişme için yeterli olmayacağını savunur. Marksist teorinin alt yapı üst yapı meselesini tam tersinden alır ve maddenin manayı değil mananın maddeyi belirlediğini savunur. Dirilişin köklerinde metafizik temeller vardır. Beş duyunun çizdiği sınırlar insanı anlamaktan uzak olduğu için olaylara ruhsal ve manevi cepheden bakma taraftarıdır.

Sezai Karakoç Yüce Diriliş Partisi'nin programında; "Kişilerin, ırk, dil, mezhep v.b. Ayrımlara bakılmaksızın bir milletin mensupları oldukları bilincine ve övüncüne sahip olması, millet olmanın bir medeniyete mensup olmaktan ayrı düşünülmeceği, medeniyetin de tüm insanlığa hitap edebilecek boyutta ve çok seslilikte olması gerektiği, medeniyetler ve kültürler arasında ilişkiler bulunmasının doğal ve yararlı olduğu, ama dış kültür ve medeniyetlere mahkûmluk veya teslimiyetin kabul edilemeyeceği düşüncesine göre yeni kuşaklara formasyon verilecek, toplumda millet, medeniyet ve tarih bilinci somut bir şekilde görülür hale getirilecektir." Diyerek millet algısının kuramdan uygulamaya nasıl ulaştırılacağına yolunu göstermiştir. Burada işaret edildiği üzere İslam milleti büyük bir medeniyetin kurucusu ve yaşatıcısı bir millettir.

Günümüzde birçok medeniyet tarih sahnesinden silinirken İslam medeniyeti hala dipdiridir. Bazı batılı tarih filozoflarının durdurulmuş medeniyet olarak gördükleri medeniyetimiz insanların kanayan yaralarına merhem olacak tek medeniyettir.

"Gerçek medeniyetin doğum yeri, bugün Ortadoğu dedikleri bölgemizdir. O medeniyetin tek devamcısı, tek varisi de İslâm Medeniyeti'dir." sözlerinde Sezai Karakoç kendi değerlerini ve kökünü unutmmuş Ortadoğu insanına kendi ruhsal köklerini hatırlatmaktadır.

Diriliş dergisinde yayımlanan hatıralarında "Müslümanlar tek millet, tek ümmet, tek cemaattir. Kişilerin tarikatları ve özel toplulukları olursa, bunları taassup derecesinde mübalağalı bir ayırım sebebi yapmayı ve diğer cemaat ve tarikatta olanları küçük görmeyi ya da kendi cemaatinde

olmayanları itham etmeyi tasvip etmedim ve etmem. Bu yüzden bu tür cemaatlere ve tarikatlara girmedim.” Sözleriyle din adına bile olsa İslam birliğini sarsacak ve engelleyecek tüm oluşumlara bakışını ortaya koymuştur. Bu noktada açılması gereken büyük toparlayıcı şemsiye yerine küçük küçük şemsiyelerin altına girenlerin aslında faydadan daha çok zarar getireceklerini anlayabiliriz.

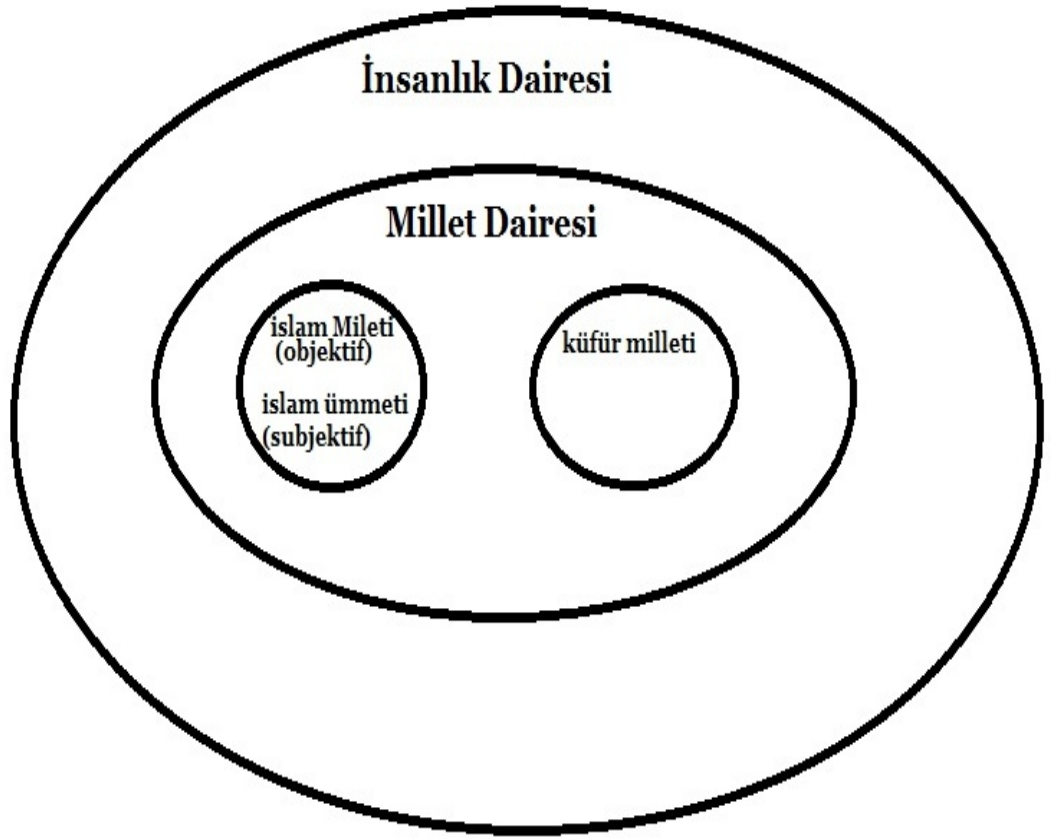
Sezai Karakoç “Eğer bir anahtar kelime ve adeta bir mucize kavram aranıyorsa, bu, İSLÂM MİLLETİ ve İSLÂM MEDENİYETİ kavramlarıdır. Bu kavramlar, çoğu kez, sanıldığı gibi, sadece “inanç” içerikli değildir. Batıda “din” deyince, sadece “inanç” anlaşılır. Bizde de, “din” kelimesini Batı’daki içeriğiyle anlamak, bütün yanlışların ve çözümsüzlüklerin kaynağıdır. “ sözleriyle kelime ve kavramları esas rotasına oturtmuştur. Kendi kelimelerimizi kısırlaştıran bakış açıları ve bu bakış açılarının getirdiği problemleri yerinde tespit ederek hakikate giden yolların önünü tıkayan zararlı algıları ortadan kaldırmıştır.

O İslam’ın toplumsal yapısını sağlam toplum (bünyanı mersus) olarak ifade eder. Bu toplumsal yapının korunması için birlik ve beraberlik setinin kurulmasını ifade eder. Onun bu tavrı yecüc ve mecüc’ler karşısında bir sedd-i zulkarneyn olarak ortaya çıkar.

Sezai Karakoç İslam milletinin bir gün birleşeceğine ve yeniden dünyanın efendisi millet olacağına dair umudunu hiç yitirmemiştir. O bunu şu cümlelerle ifade eder. “Hiç kimse şüphe etmesin ki, İslâm'ın Güneşi Asya ufuklarında göz kamaştırıcı bir parlaklıkla yeniden yükselecektir. O Güneş sönmemiştir. O Güneş, Diriliş Güneşi'dir. Vakti gelince ki o vakit çok uzak değildir, bu güneşin ruhların birleşip kaynaşmasından doğup yeryüzünü ışıqla, aydınlıkla dolduracağını bütün insanlık görüp yaşayacaktır. Bu, Müslümanlar için olduğu gibi, insanlık için de, asil kurtuluş, gerçek kurtuluş olacaktır.”

Grafik 2: Diriliş Düşüncesinde Millet'i Tanımlayan Kavramlar

Diriliş Düşüncesinde Millet

SONUÇ

Sezai Karakoç, yıkılan bir imparatorluğun ve yeni kurulan bir devletin sancuları ortasında, geçmiş ile geleceğin kaynaştığı bir iklimde, zengin bir kültür ve medeniyet havzasında dünyaya gelmiş ve düşünce dünyasının şekillenmesinde bu özellikleri nakış nakış işlemiştir. Onun, geleneği modernlikle yoğuran sesi, yüzyılların kalbinden süzülerek gelen hak ve hakikatin sesi olarak muştulanmıştır.

Küçük bir Şiraz'a benzettiği kasabasından İstanbul'a doğru uzayan yolu bir milim bile sapmadan devam ederken, uğrak verdiği yerlerde değişmeyen bir ufkun temasını sunmuştur. Sezai Karakoç, Maraş ve Antep'in kahramanlığını, Dicle'nin sakinliğini, Fırat'ın heyecanını hayat kilimine nakış nakış işlemiştir.

Sezai Karakoç'un ayak izleri takip edildiğinde, Ergani'den Mekke ve Medine'ye doğru uzanan bir hattın açılışına şahit olabiliriz. O, kökünü asr-ı saadetten alan medeniyet ağacının İstanbul'da gölge salan dallarını ve meyvelerini eserleriyle bize sunmuştur.

Modernleşme sürecinde geleneğe yaslanarak aynı zamanda çağın bütün unsurlarını okuması onun düşüncesini aynı anda hem doğu hem de batıya kanat açan bir kartala dönüştürmüştür. Sezai Karakoç kadim olanı yeniden yorumlayarak çağın algı ve anlayışına daha uygun hale getirmiştir. Millet kavramıyla ilgili ortaya sürdüğü bakış açısı esasında temelde var olanı ortaya çıkaran tarihi sosyolojik metotla elde edilen bir arkeoloji çalışmasıdır.

Ümmet ve millet ayrımını ele alarak birbiri içinde kaynayan bu iki kavram arasındaki farka değinmiştir ve milleti oluşturan esas unsurun inanç olduğunu diğer genetik unsurların belirleyici olmadığını savunmuştur. Onun bu düşünceye erişimi daha ziyade metafizik bir bakış açısından kaynaklanmıştır. Bedenden ziyade ruha yakın bir anlayışla ölümsüz olana dikkat çekmiştir. Son tahlilde, Sezai Karakoç'un hayatının şiiri diyebileceğimiz diriliş düşüncesini, diriliş düşüncesinin temel şuuru olan direnişi harmanlayan "millet kavramını" "Sezai Karakoç'un düşünce evreninin en önemli gezegeni olarak ifade

edilebiliriz.

KAYNAKÇA

- Karakoç, Sezai, Çağdaş Batı Düşüncesinden, 2. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2006.
- _____, Gün Doğmadan, 5. bs. Diriliş Yay., İstanbul: 2006.
- _____, Günlük Yazılar III, 4. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 1996.
- _____, Günlük Yazılar IV, 2. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 1999.
- _____, İnsanlığın Dirilişi, 6. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2005.
- _____, İslam, 8. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2005.
- _____, İslamın Dirilişi, 10. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2009.
- _____, Kıyamet Aşısı, 7. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 1999.
- _____, Makamda, 4.bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2005.
- _____, Mevlana, 3. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2006.
- _____, Ruhun Dirilişi, 7. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2000.
- _____, Tarihin Yol Ağzında, 3. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2007.
- _____, Unutuş ve Hatırlayış, 2. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 1998.
- _____, Varolma Savaşı, 2. bs., Diriliş yay., İstanbul: 2003.
- _____, Yapı Taşları ve Kaderimizin Çağrısı I, II, 2. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 1999.
- _____, Yitik Cennet, 7.bs. Diriliş Yay., İstanbul: 2001.
- _____, Çıkış Yolu I, II, 2. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2003
- _____, Çıkış Yolu III, 2. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2005.
- _____, Diriliş Muştusu, 4.bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2003
- _____, Diriliş Neslinin Amentüsü, Diriliş Yay., İstanbul: 2007.
- _____, Dirilişin Çevresinde, 5. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2000.
- _____, Düşünceler I Kavramlar, 3. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2005
- _____, Edebiyat Yazıları I, 4. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 2007.
- _____, Fizikötesi Açısından Ufuklar ve Daha Ötesi I, II, 2. bs., Diriliş Yay., İstanbul: 1998.
- Diriliş Dergisi, Sayı 4 (15 Ağustos 1988)
- KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi 16 (Özel Sayı II)

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Uyuğu: Mehmet BAŞ –T.C.
Doğum Yeri ve Tarihi: Tel: Çamardı- 01.08.1981
E-posta: mehmetbas51@hotmail.com
Yazışma Adresi: Uzun Yaşam Sitesi A- Blok No:25
Selçuk Mahallesi-Niğde

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
	Uludağ Ün.-Sosyoloji	2003
	Çukurova Ün. Tezsiz Yüksek Lisans	2004

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görev
2006	Emniyet Genel Müdürlüğü	Polis Memuru
2015	Bor Belediye Başkanlığı	Şef

YABANCI DİL

İngilizce

YAYINLAR

Tabirsiz Rüyalar (2012),
Puslu Zaman Menkıbeleri (2016).
Borlu Ahmed Kuddusi Hz. (2015),
Bir Dert Bulmalıyım Kendime (2015),
Medeniyetlerin Burcunda Bir Şehir Niğde (2017),
Aşkın Devleti (2017).
Tarihi Belgelerle Bor (2019)
Suların Rüyası (2019)
Sözün Sıratı(2019)